ОПИСАНО

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 285 (18.762). ● Пайшанба, 1983 йил 15 декабрь ● Баҳоси 3 тийин.

МУСОБАҚА ҒОЛИБЛАРИГА —ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети тола ишлаб чиқариш ва пахтани сифатли қайта ишлаш юзасидан пахта заводлари ўртасидаги социалистик мусобақанинг шу йил декабрь ойи биринчи ўн кунлигидаги якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи **Учтепа пахта заводида** (1-ўрин) қолдирилди. Бу завод тола ишлаб чиқариш планини 103,6 процент бажарган, тола чиқиши планини 0,1 процент ошириб адо этган, 11 тонна пахтани иқтисод қилиб, ишлаб чиқариш чиқитини 0,2 процент камайтирган, пахта ҳосилининг толанинг пасайтирган навларига ўтказилишига йўл қўймаган ва пландан ташқари 5 минг сўм фойда олган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи **Бўз пахта заводига** (2-ўрин) берилди.

Бу завод тола ишлаб чиқариш планини 101,2 процент бажарган. Тола чиқиши планини 0,1 процент ошириб адо этган, 3 тонна пахта ҳосилини иқтисод қилиб, чиқинди чиқишига ва пахта ҳосилининг толанинг пасайтирилган навларига ўтказилишига йўл қўймаган ҳамда пландан ташқари 1,5 минг сўм фойда олган. Байроқ Ленин йўли пахта заводидан олиб берилади.

Ленин йўли, Жиззах, А. Икромов номли, Октябрь, Хўжаобод, Жума, Қўшкўпир, Шовот пахта заводлари коллективларининг яхши ишлаганлиги қайд этилди.

АТЕИЗМ ПРОПАГАНДИСТЛАРИ

Жамиятимизнинг социал практикаси Маркснинг «Социализм ривожлана борган сайин дин йўқола боради» деган қоидасини яққол тасдиқлаб турибди. СССРда айни шу социализмнинг саховатли заминида илмий-материалистик дунёқараш тантана қилди. Ривожланган социализм такомиллашиб бораётган шароитда диний хурофотлар чуқурроқ «ювилиб кетмоқда». Эндиликда мамлакат аҳолисининг жуда кўпчилиги дин билан алоқасини узган.

Бироқ бу жараён ўз-ўзидан содир бўлаётгани йўқ, бунинг учун партия ташкилотлари, пропагандистлар аниқ мақсадни кўзлаб куч-ғайрат сарфлашлари талаб этилади. «Кўпгина жамоатчи ходимларга шундай бир вазият маълум, — деб ёзади Тамбов галваника машина-ускуналари заводи партkомининг секретари Н. Громаков. — Коллективда ҳар томонлама тарбиявий иш олиб борилаётган бўлади-ю, аммо дафъатан ёш эр-хотин боласини чўқинтирганлиги, кекса ишчи аёл неча йилдан бери черковга қатнаётганлиги, баъзи оилаларда диний маросимлар ўтказилаётганлиги маълум бўлиб қолади... Мана шунда бизнинг тадбирларимиз нега дурустроқ таъсир қилмаяпти, кўнгилдаги натижани бермаяпти! деб беихтиёр ўйлаб қоласан, киши».

КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил июнь Пленуми ҳозирги шароитда идеология ишининг аҳамияти ошиб бораётганлигини уқтириб ўтди. Партия мамлакатдаги барча гражданларнинг атеистик эътиқодини мустаҳкамламоқда ва оширмоқда. Ўртага қўйилган вазифалар одамларни ғоявий-сиёсий, меҳнатсеварлик, аҳлоқ руҳида тарбиялаш билан чамбарчас боғланган тақдирдагина шу вазифаларни амалга ошириш мумкин бўлади.

Етук социализм шароитида атеистик тарбияга комплекс ёндашиш пропагандист кадрлар тайёрлашни ҳар тарафлама такомиллаштиришни, уларни чуқур билимлар билан, янги инсонни вояга етказиш учун курашда шу проблемаларнинг роли, ўрни, ўзига хос хусусиятларини равшан англаш билан қуроллантириш талаб қилинади. Уларнинг назарий, методик тайёрлигини оширишда, оммавий тадбирларни диндорлар ўртасида якка тартибда иш олиб бориш билан бирга қўшиш маҳоратини ўргатишда КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Ижтимоий фанлар академияси илмий атеизм институтининг республикалараро филиаллари ва таянч пунктлари, атеизм уйлари, атеистик тарбия кенгашларининг роли ошиб бормоқда. Айниқса жойлардаги атеизм пропагандистлари учун жуда зарур бўлган методик адабиётни кўпроқ чиқариш лозим. Уларга ёрдам беришда, энг яхши атеизм пропагандистларининг тажрибасини оммалаштиришда радио эшиттиришлари, Марказий телевидениенинг «Миллионлар ленинча университети» сингари воситалардан ҳам кенгроқ фойдаланиш керак.

«Правда» газетхонларининг хатлари шундан далолат берадики, бир қанча коллективларда илмий атеизм масалаларига оид лекция ва суҳбатларни шу масалаларда етарли билимга эга бўлмаган, тингловчилар билан оммабоп тилда гаплаша олмайдиган кишилар ўтказишларига йўл қўйилмоқда. Масалан, Туркманистонда, Мордва АССРда, Владимир, Воронеж, Горький, Пенза областларида шундай фактлар бор. Илмий атеизм мактаблари ва университетларини битириб чиққан кишилардан нотўғри фойдаланиш ҳоллари содир бўлмоқда. Махсус билим олган кўпгина пропагандистлар бошқа соҳаларда ишга ўрнашмоқдалар. Бир қанча коллективлардаги атеистик ишнинг мунтазам эмаслиги, онда-сонда ўтказилиши мана шундан келиб чиқмоқда. Астрахань областининг Наримонов районида юзта аҳоли пункти бўлишига қарамай, 1982 йилда атиги 78 та лекция ўқилди. Шу вақт ичида бу ердаги мусулмон ва православ динларининг руҳонийлари бу ерда 220 та диний маросим ўтказдилар.

Шаҳар ва қишлоқлардаги аҳолининг ҳамма табақаларини атеистик пропаганда билан қамраб олиш учун маҳаллий турмуш шароитларини яхши биладиган атеизм кадрлари доирасини кенгайтириш керак. Ҳолбуки, айрим раҳбарлар республика, область марказларидан юбориладиган лекторларгагина умид қилиб, бу лекторларнинг олис шаҳар ва қишлоқларга «сафар қилиши» давлатга нақадар қиммат тушишини ўйлаб ҳам кўрмайдилар. Ўзларининг илмий-материалистик илмга эга бўлган пропагандистлари, лекторлари, агитаторларини, атеистик иш ташкилотчиларини етиштиришга асосий эътибор бераётган партия ташкилотлари тўғри йўл тутмоқдалар. Бу кадрларни тайёрлашда энди шаҳар ва районлардаги доимий илмий атеизм мактабларининг, семинарларининг роли ортиб бормоқда. Йирик саноат корхоналарида, колхоз ва совхозларда мана шундай мактаб ва семинарларни ташкил этиш мақсадга мувофиқ эканини тажриба кўрсатиб турибди. Чунончи, Олмаота областининг Талгар районидаги И. В. Мичурин номли колхозда яқинда илмий атеизм асосларини ўргатувчи икки йиллик мактаб очилди. Унинг тингловчилари саккиз йиллик ва ўрта мактаб ўқитувчилари, участка касалхонасининг врачлари, касаба союз, комсомол активлари, қишлоқ Советининг, маданий-маърифий муассасаларнинг ходимлари колхозчилар ўртасида илмий-материалистик билимларнинг актив пропагандистлари бўлиб қолдилар.

Мавзуларни пухта ўйлаб белгилаш, уларнинг мазмунини бойитиш, материални мароқли тарзда баён этиб бериш ҳам атеизм пропагандаси таъсирчанлигини ошириш йўлини белгилайди. Афсуски, атеизмга оид лекциялар, суҳбатлар ҳали ҳам кўпинча мавҳум характер касб этмоқда. Баъзан диний ақидалар «умуман» танқид қилинади. Айтайлик, мамлакатнинг бир қанча районларидаги миллий урф-одатлар билан чамбарчас боғланиб кетган ислом динининг айрим қонун-қоидалари хусусиятлари очиб ташланмайди, черков ва сектантлик уюшмаларининг идеологияси ҳамда фаолиятидаги ҳозирги тенденциялар таҳлил этилмайди. Кўпинча пропагандистларнинг лекция ва суҳбатларида Совет республикаларининг аҳолиси ўртасида диний кайфиятни жонлантириш, СССРнинг динга ишонувчи ва ишонмовчи гражданлари ўртасига нифоқ солиш мақсадини кўзловчи буржуа-клерикал қаллобликларга қарши курашда жанговарлик руҳи етишмайди.

Атеизм пропагандасининг самарадорлиги унинг одамлар онги ва дилига таъсир этадиган методлари ва шакллари нақадар кўплигига ҳам боғлиқдир. Кўпгина коллективларда бу пропаганда лекция ўқиш, баъзан суҳбатлар ўтказишдангина иборат қилиб қўйилаётганини, савол ва жавоб кечалари, оғзаки журналлар камдан кам ўтказилаётганини, илмий атеизмга доир адабиётни муҳокама қилиш, ўтказиладиган китобхонлар конференциялари камдан кам уюштирилаётганлигини фактлар кўрсатиб турибди. Бу тадбирларни ташкил қилишда маданий-маърифий муассасалар кўп иш қилишлари мумкин. Аммо баъзи районларда шу муассасалар учун кадрлар тайёрлашга, уларни ўз иши ҳамма соҳаларини атеизм руҳида ташкил этиш санъатига ўргатишга ҳаддан ташқари кам эътибор берилмоқда.

Ленин диний идеологияга қарши кураш қанчалик илмий, қанчалик конкрет олиб борилса, бу курашда шунчалик кўп муваффақиятга эришилади, деб таълим берган эди. Атеизм пропагандасини олиб боришнинг ленинча методлари ва услубларини эгаллаб олиш — совет кишиларини коммунистик идеаллар руҳида тарбиялашда партияга ёрдам бериш лозим бўлган атеизм пропагандаси барча кадрларининг бурчидир.

(«Правда» газетасининг 14 декабрдаги бош мақоласи).

ПОРТУГАЛИЯ КОМПАРТИЯСИ СЪЕЗДИГА ЖЎНАБ КЕТИШДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари М. С. Горбачев бошчилигидаги КПСС делегацияси Португалия Компартиясининг X съездида қатнашмоқ учун 14 декабрь куни Москвадан Португалияга жўнаб кетди.

Делегация составида КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Саратов область комитети биринчи секретари В. К. Гусев ва КПСС Марказий Комитети Халқаро бўлимининг сектор мудири Ю. И. Зуев бор.

Аэродромда делегацияни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Г. А. Алиев, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар. (ТАСС).

ҲАР ҚАНДАЙ ОБ-ҲАВО ШАРОИТИДА ҲАМ ҲОСИЛНИ НОБУД ҚИЛМАЙ ЙИҒИБ-ТЕРИБ ОЛАЙЛИК!

XXVI

Республика матбуот маркази хабар қилади

● 14 декабрь эрталабига қадар республика хирмонига 5838222 тонна, шу жумладан 580108 тонна ингичка толали пахта топширилди.

● Кунлик ўсиш 13540 тоннани ташкил этди.

● РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ ҚАТОР ОБЛАСТЛАРИДА ЁМҒИР ЁҒИБ ЎТДИ. ҚУЁШЛИ КУНЛАРНИНГ ҲАР БИР СОАТИ, ҲАР БИР ДАҚИҚАСИДАН УНУМЛИ ФОЙДАЛАНМОҚ ЛОЗИМ. ЗАФАР МАРРАСИ ЯҚИН. ОБ-ҲАВО НОҚУЛАЙЛИКЛАРИГА ЗАРБДОР МЕҲНАТ, УЮШҚОҚЛИК ВА МАТОНАТНИ ҚАРШИ ҚЎЯЙЛИК.

● СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ. Сариосиё районидаги «Коммунизм» аграр-саноат бирлашмасида ҳосилнинг сўнгги мисқолларини териб олиш жадаллик билан давом эттирилаётир. Суратларда: (ўнгда) бирлашма бош директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Бобомурод Омонов (ўртада) мутахассислар билан келгуси ишлар ҳақида суҳбатлашмоқда. Чапда эса осмонўпар хирмонлар.

Н. Муҳаммаджонов фотолари.

Хўжаликлар рапорти

● Наманган областида яна 4 хўжалик: Косонсой районидаги «ЛЕНИН ЙЎЛИ» колхози, Чортоқ районидаги «ЧОРТОҚ», «ФАРҒОНА» ва «ЎЗБЕКИСТОН» совхозлари йиллик планни бажардилар.

● Сирдарё областидаги энг йирик хўжаликлардан бири — Боёвут районидаги РУЦКИЙ номли совхоз азаматлари ғалаба рапортига имзо чекдилар. Қабул пунктларига 8650 тонна хом ашё жўнатилди. Ҳосилдорлик 31,2 центнерни ташкил этди. Хўжалик заршунослари 32 центнерлик марра учун курашмоқдалар.

● Когон районидаги КАЛИНИН номли ва Свердлов районидаги «КОММУНИЗМ» колхозлари социалистик мажбурият ҳисобига пахта топшира бошладилар. Иккала хўжалик миришкорлари пландан ташқари 200 тоннадан «оқ олтин» тайёрлашга аҳд қилдилар.

● **2000 гектар ернинг ҳар гектаридан 28 центнердан ҳосил йиғиштириб олган Ульянов районидаги «МОСКВА» совхози зафар маррасини эгаллади. Она-Ватан хазинасига 5600 тонна дурдона топширилди. Пахта йиғим-терими давом эттирилмоқда.**

● Андижон районидаги «ЯМБОЛ» совхози коллективи пахта тайёрлаш планини уддалади. Давлатга 8900 тонна хом ашё топширган деҳқонлар бу кўрсаткични 10 минг тоннага етказишни мўлжаллашмоқда.

Пахтакорлар билан ёнма-ён

● Пахта йиғим-терими даврида ПИСКЕНТ РАЙОНИДАГИ МАИШИЙ ХИЗМАТ УЙИ ХОДИМЛАРИ 2 та кўчма устахона ташкил этишди. Сотувчилар, сартарошлар, пойабзал ремонт қилувчи усталар бевосита пахта далаларида хизмат кўрсатишмоқда.

Мазкур меҳнат коллективининг ёшлардан иборат вакиллари пахта далаларида ишлаб, ҳозирга қадар 165 тонна «оқ олтин» теришга эришдилар.

Мажбурият бажарилди

● «Социалистик мажбурият бажарилди!» — Чиноз районидаги НАВОИЙ номли колхоз аъзоларининг ғалаба рапорти шундай бошланади. Она-Ватан хўжалик миришкорларидан 3100 тонна дурдона қабул қилиб олди. Ҳосилдорлик 40 центнерга етказилди. Ўринбой Акромов бошлиқ бригада коллективи ҳар гектар ердан 53,4 центнердан ҳом ашё йиғиштириб олишга муваффақ бўлди.

УЛКАН ХИРМОН УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 14 декабрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун —бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун—мавсум бошидан буён

ХОРАЗМ	0,03	108,58
ҚҚАССР	0,06	108,24
ТОШКЕНТ	0,06	104,47
САМАРҚАНД	0,31	103,68
СУРХОНДАРЁ	0,46	102,42
БУХОРО	0,08	102,32
ҚАШҚАДАРЁ	0,23	102,29
НАВОИЙ	0,23	100,41
Фарғона	0,42	97,17
Наманган	0,28	92,53
Андижон	0,25	91,64
Жиззах	0,23	84,80
Сирдарё	0,20	84,70
Республика бўйича	0,23	98,45

Шу жумладан ингичка толали пахта

НАВОИЙ	—	151,70
СУРХОНДАРЁ	0,69	149,82
ҚАШҚАДАРЁ	0,28	130,62
БУХОРО	0,06	116,37
Наманган	0,80	94,32
Республика бўйича	0,50	141,49

ҲАШАРЧИЛАР ҲИССАСИ

● **Сўнгги беш кунлик натижаларига кўра, Сирдарё областидаги ОҚ ОЛТИН ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ ТЕХНИКУМИ ўқувчилари область кўчма Қизил байроғини қўлга киритдилар. Улар район хўжаликлари далаларидан 1870 тонна пахта теришга эришдилар.**

● ТОШКЕНТ МАДАНИЯТ ИНСТИТУТИ студентлари Ильич районидаги пахтазорларида зарбдорчасига ишлашмоқда. Студентларнинг шу кунгача уйган хирмони 1973 тонна бўлди Мунаввар Отаева, Фароғат Жумаева, Раҳима Йўлдошева каби талабалар ўзаро мусобақада пешқадамлик қилишмоқда.

● **ЛЕНИН РАЙОНИ МЕДИЦИНА БИЛИМ ЮРТИ ўқувчилари пахта йиғим-теримида Саломатхон Абубакирова, Муфассал Мирзақосимова, Раҳима Қурбонова, Раъно Тошматоваларга тенглашишга ҳаракат қилмоқдалар. Ҳозирга қадар 4 тоннадан «оқ олтин» терган чевар қизлар шахсий мажбуриятларини бажардилар. Бўлажак шифокорлар Бўз районидаги «Ленинчи» совхози хирмонига ҳаммаси бўлиб 300 тонна дурдона тўкдилар.**

● Бўка районидаги «КЎКОРОЛ» совхози далаларида район комсомол-ёшларидан тузилган ЗАРБДОР ОТРЯД мавсум бошидан бери ишламоқда. 100 кишилик коллективнинг ҳозиргача терган пахтаси 200 тоннага етди. Хонумой Холйигитова, Ойсара Райимкулова, Соҳиба Қўчқорова, Гулнора Исмоиловалар 2,5—3 тоннадан пахта тердилар.

БРИГАДИР ҲИКОЯ ҚИЛАДИ

ИЛҒОР ТЕХНОЛОГИЯГА ТАЯНИБ

Пахтакорлик санъатини азалдан эъзозлаб келамиз. Партия ва ҳукуматимиз ғамхўрлигига жавобан, айниқса, кейинги йилларда бу тармоқни интенсив юксалтиришга эътиборни тағин ҳам оширдик. Натижада хўжалигимизда ҳосилдорлик йил сайин кўтарилмоқда. Бу йилги мураккаб шароитда ҳам деҳқонларимиз бўш келмай, мўл ҳосил етиштирдилар ва уни нест-нобуд қилмай саранжомладилар.

Йиғим-теримни юксак кўтаринкилик, пухта уюшқоқлик билан ташкил этган мардимайдон деҳқонларимиз пешқадамлар қаторида йиллик план бажарилгани ҳақидаги ғалаба рапортига имзо чекишди. Давлатга 6700 тонна юқори сортли хом ашё сотилди. Ҳар гектар майдон ҳисобига етиштирилган ҳосил 38,8 центнерни ташкил этди.

Биз бу йил табиий қийинчиликларни қатъий ҳисобга олган ҳолда айниқса, техника воситаларидан самарали фойдаланишга интилдик. Очиғи, бу соҳада хўжалигимизда диққатга сазовор тажрибалар тўпланган. Ана шу тажрибаларни бу мавсумда ҳам кенг қўллаб, барча бригадаларга хизмат кўрсатувчи терим-транспорт отрядлари тузилди. Бу отрядларга энг илғор механизаторлар, инженерлар, агрономлар ва бошқа мутахассислар бириктилди. Отрядлар фаолияти устидан изчил назорат ўрнатилди. Мана шунинг учун ҳам машина-механизмлар юксак унум билан ишлатилди. Ҳар бир агрегат билан ўрта ҳисобда 110 тоннадан пахта териб олинди. Бошқача айтганда, ялпи ҳосилнинг 60 проценти «пўлат этак»лар ёрдамида саранжомланди.

Йиғим-терим, хусусан машина терими Абдурашид Шамсиддинов, Эшдавлат Мамаюсупов, Худойназар Пирматов бошлиқ бригадаларда, айниқса, кўнгилдагидек уюштирилди. Шунинг учун ҳам бу бригадаларда меҳнат унуми юқори бўлди, ҳосилдорлик ўтган йилдагига қараганда бир неча центнерга ошди. Ҳар гектар майдон ҳисобига 45—50 центнердан аъло сифатли пахта етиштирилди.

Биз юз гектарга яқин майдонда деҳқончилик қилиб, ҳар гектаридан 54 центнердан ҳосил олдик. Айни пайтда бу кўрсаткични 60 центнерга етказиш учун курашяпмиз.

Колхозимизнинг азамат деҳқонлари барча имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, яна давлатга минг тонна пахта сотиш юзасидан оширилган социалистик мажбурият қабул қилишди. Ана шу маррадан ҳам ўзсак, колхоз бўйича ўртача ҳосилдорлик 45 центнерга етади. Шубҳасиз, сўзимизнинг устидан чиқамиз. Республикамизнинг 6 миллион тонналик улкан «оқ олтин» хирмонига янада салмоқли ҳисса қўшиш эзгу ниятимиздир.

Тўхтамиш ТУРСУНОВ,
Пахтачи районидаги «Коммунизм» колхозининг бригада бошлиғи.

ТИНЧЛИК—ИДЕАЛИМИЗ

ИМПЕРИАЛИСТЛАРНИНГ РЕЖАЛАРИ АМАЛГА ОШМАЙДИ

Мен ҳар куни эрталаб ишга боратуриб корхона территориясида Улуғ Ватан уруши фронтларида ҳалок бўлган ишчилар хотирасига ўрнатилган мармар ёдгорлик ёнидан ўтаман. Унинг олдида мангу олов ёниб турибди. Биз ҳаммамиз партиямиз ҳамда давлатимизнинг бошлиғи ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Европада Американинг янги ракеталари жойлаштирила бошланганлиги муносабати билан берган Баёнотидан зўр таассурот олган шу кунларда мен ана шу ёдгорлик олдидан алоҳида ҳаяжон билан ўтмоқдаман.

Урушдан қайтмаганлар орасида менинг отам ҳам бор эди. Фашизмга қарши курашда тинчлик ва эркин ҳаёт учун йигирма миллион ватандошидан жудо бўлган совет халқига яна уруш билан таҳдид қилмоқдалар. Европани чекланган ядро уруши майдонига айлантиришни ўйлаётган Америка стратегларининг режаларидан ишдаги ўртоқларим билан бирга дарғазаб бўлдик. Оқ уйдаги авантюрачилар ўзларининг «Першинг-2» ва қанотли ракеталарини Ғарбий Европа мамлакатларида жойлаштириш билан Совет Иттифоқига яқин масофада туриб зарба уриш режасини тузмоқдалар. Улар океаннинг нариёғида туриб ядро қуюнидан омон қолишни умид қилмоқдалар. Беҳуда умидлар! Вашингтон Женева музокараларида икки йил мобайнида ишлатиб келган ёлғон билан совет халқини ғафлатда қолдиришга муваффақ бўла олмади. Ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Баёнотида бу ҳақда ғоят қатъий қилиб айтилган.

Биз совет раҳбарлари мамлакат хавфсизлигини таъминлаш юзасидан кўраётган чораларни чин қалбдан маъқуллаймиз ва қўллаб-қувватлаймиз ҳамда мамлакатнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлаш учун куч-қувватимизни аямаймиз. Америка империалистларининг машъум режалари ҳеч қачон амалга ошмайди! Улуғ Ватан уруши қаҳрамонларининг ўғил ва невaралари ўзларини чўчитишга қўймайдилар ҳамда танлаб олган йўлларидан қайтмайдилар.

М. ТЕШАБОЕВ,
«Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг созловчиси.

Ақл-идрокка даъват

Совет Иттифоқи Ғарбий Европа мамлакатларига газ қувури шохобчаларини тортаётган бир пайтда Америка Қўшма Штатлари бу ерда совет кишиларига мўлжал олдирилган янги ядро ракеталарини ўрнатишмоқда. Шу фактларни таққослаб тўғри хулоса чиқариш учун сиёсатчи бўлиш шарт эмас. Америка милитаристлари ва уларнинг НАТОдаги гумашталари ядро урушига жон-жаҳди билан ҳозирлик кўрмоқдалар. Вужудга келган шароитда бизнинг ўзимизни ҳимоя қилиш тўғрисида жон куйдиришдан бошқа иложимиз йўқ.

Биз Американинг биринчи зарба уришига мўлжалланган қуроли Европада жойлаштирилиши муносабати билан КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Баёнотида халқаро вазиятга берилган баҳога ишдаги ўртоқларимиз билан бирга батамом қўшиламиз. СССРнинг ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларнинг хавфсизлигини таъминлашга қаратилган чораларни чин қалбдан табриклаймиз. Пентагондаги стратеглар бизни чўчитишга муваффақ бўламиз, деб умид қилмай қўяқолсинлар. Улар тарих сабоқларини ҳисобга олишлари, бизнинг озодлигимизга суиқасд қилганлар нима бўлишганини эсда тутишлари керак.

Фашистларга қарши урушда энг оғир талафотлар берган халқимиз тинчликни истайди. Биз ҳарбий устунликка интилаётганимиз йўқ, ҳеч кимга таҳдид ҳам қилмаяпмиз. Аммо, биз билан дўқ-пўписа тилида сўзлашишга, ўз ҳукмини ўтказишга йўл қўймаймиз.

Яқинда мен 1985 йил ҳисобига меҳнат қила бошладим, ҳамкасбларим ҳам календардан ўзиб ишламоқдалар. Биз партия сиёсатини амалий иш билан қўллаб-қувватлаб, ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг қўшимча резервларини топа оламиз.

АҚШ ва унинг иттифоқчилари соғлом фикрни намоён этиб, Европада Америка ракеталари жойлаштирила бошлагунга қадар мавжуд бўлган аҳволга қайтганлари тақдирда, ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Баёнотида таъкидлаб ўтилганидек, бизнинг мамлакатимиз қурол-яроғларни қисқартириш тўғрисида улар билан музокараларни давом эттиришга тайёр эканлигини билдиради.

Р. КАРИМОВ,
«Ўзбекистон» сунъий ва табиий чарм ишлаб чиқариш бирлашмасининг бригадири.

ВЕТЕРАНЛАРНИНГ ТАЖРИБАСИ ВА БИЛИМИ ВАТАНГА ХИЗМАТ ҚИЛСИН

Совет халқи армия ва флот ветеранларига зўр ҳурмат билан қарайди. Жанглар алангасидан ўтган, фронт тажрибаси ва кўп йиллик бенуқсон ҳарбий хизмат туфайли кўзи пишган бу ветеранлар доимо ўзларини сафда деб ҳис этадилар. Уларнинг баъзилари Қуролли Кучларнинг сафларида ҳозир ҳам янги авлод жангчиларига таълим ва тарбия беришни давом эттирмоқдалар, бошқалари халқ хўжалигида фидокорона меҳнат қилиб, Ватан қудратини мустаҳкамламоқдалар. Муносиб равишда кексалик гаштини сураётган ветеранлар эса коммунистик ғояларнинг, партия ички ва ташқи сиёсатининг оташин пропагандистлари бўлиб, ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш соҳасида катта иш қилмоқдалар. 14 декабрь куни СССР Мудофаа министрлиги раҳбарларининг Қуролли Кучлар ветеранлари билан учрашуви бўлиб ўтди. Учрашувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали Д. Ф. Устинов, СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари, Совет Иттифоқи Маршали Н. В. Огарков, Совет Иттифоқи Маршали В. Г. Куликов, Совет Иттифоқи Маршали С. Л. Соколов, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармасининг бошлиғи, армия генерали А. А. Епишев, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири Н. И. Савинкин, СССР мудофаа министрининг ўринбосарлари, таниқли ҳарбий бошлиқлар қатнашдилар.

Ўртоқ **Д. Ф. Устинов** учрашувни очиб, бундай деди: синалган, чиниққан жангчилар — Гражданлар уруши ва Улуғ Ватан урушининг даҳшатли кунларида севимли Ватан шон-шарафи ва озодлигини қаттиқ туриб ҳимоя қилган, ҳозир ҳам Совет Армияси билан Ҳарбий-Денгиз Флотининг жанговар қудрати ва жанговар шайлигини оширишга салмоқли ҳисса қўшаётган кишилар шу залга тўпланишган. Халқ хўжалигида фаол меҳнат қилаётган, мамлакатнинг иқтисодий ва мудофаа потенциалини мустаҳкамлаётган ёшларни тарбиялашда, уларни армия ва флот хизматига тайёрлашда қатнашаётган, катта жамоат ишини олиб бораётган кишилар ҳам шу ерда ўтиришибди.

Чуқур мамнуният туйғуси билан фахрий топшириқни бажариб, сизларга, ветеран ўртоқларга КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси, СССР Мудофаа кенгашининг раиси ўртоқ Ю. В. Андроповдан коммунистик жанговар салом топшираман. Юрий Владимирович — содиқ ленинчи, Улуғ Ватан урушининг актив қатнашчисидир. У партия билан давлатга раҳбарлик соҳасидаги кўп қиррали, масъулиятли фаолиятида мамлакатнинг мудофаа қобилиятини, армия билан флотнинг жанговар шайлигини янада оширишга доимо зўр эътибор бериб келмоқда.

Юрий Владимирович сизларга сиҳат-саломатлик ва бахт-саодат тилаганлигини билдиришни илтимос қилди. У сизларнинг ҳар бирингиз бундан буён ҳам социалистик Ватанни ҳимоя қилиш ишига муносиб ҳисса қўшасизлар, Қуролли Кучларнинг шахсий составини, барча совет кишиларини, айниқса ёшларимизни партия, халқ, армия ва флотнинг ажойиб анъаналари руҳида тарбиялаш соҳасидаги ишда актив қатнашасизлар, деб ишонч билдирди.

Сизлар билан биз ёшларни зарур маънавий-сиёсий ва жанговарлик фазилатлари, ҳаётда актив позицияда туриш, ахлоқий етуклик руҳида тарбиялаш учун, уларда юксак масъулият, Коммунистик партия билан совет халқи олдидаги бурчни астойдил ҳис этиш, социалистик Ватанни ҳимоя қилишга тайёр бўлиб туриш фазилатларини ҳосил қилиш учун сизларнинг тажрибангиздан қандай қилиб яхшироқ фойдаланиш хусусида маслаҳатлашиб олиш учун тўпландик. Бизнинг суҳбатимиз ёшлар билан ишлашни яхшилаш, уларни Қуролли Кучларда хизмат қилишга тайёрлаш проблемаларини муҳокама қилишдан астойдил манфаатдорликни ва бу ҳақда очиқ-ойдин гаплашиб олишни назарда тутади, мана шундай суҳбатлашиш учун эса бир талай масалалар бор. Суҳбатимиз мароқли ва фойдали, партиявий принципиал руҳда ўтади, деб ўйлайман.

Учрашувда Қизил Байроқ орденли Узоқ Шарқ ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони Совет Иттифоқи Қаҳрамони ва Социалистик Меҳнат Қаҳрамони армия генерали И. М. Третьяк, «Азовский» совхозининг директори, Совет Иттифоқи Қаҳрамони ва Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, собиқ старшина В. И. Головченко, СССР Мудофаа министрлиги бош инспекторлари группасининг ҳарбий инспектор маслаҳатчиси, Совет Иттифоқи Қаҳрамони авиация маршали С. И. Руденко, стратегик вазифаларни бажарувчи ракета қўшинлари ҳарбий кенгашининг аъзоси-сиёсий бошқармаси бошлиғи, Совет Иттифоқи Қаҳрамони генерал-полковник П. А. Горчаков, уруш ветеранлари Совет комитетининг раиси Совет Иттифоқи Қаҳрамони, генерал-полковник А. С. Желтов, СССР ДОСААФ Марказий Комитетининг раиси Совет Иттифоқи Қаҳрамони, флот адмирали Г. М. Егоров, уруш ветеранлари Совет комитети Ашхобод секциясининг раиси Совет Иттифоқи Қаҳрамони, собиқ катта сержант П. П. Режепов, уруш ветеренлари Совет комитети мактаблар ва мактабдан ташқари ташкилотлар билан алоқа комиссиясининг раиси Совет Иттифоқи Қаҳрамони, истеъфодаги капитан Н. В. Попова, Украина ССР Фанлар академияси Тарих институти Улуғ Ватан уруши тарихи бўлимининг мудири, Украина ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Совет Иттифоқи Қаҳрамони, запасдаги полковник В. И. Клоков, СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари, «Новий мир» журналининг бош редактори Совет Иттифоқи Қаҳрамони, запасдаги полковник В. В. Карпов, М. В. Фрунзе номидаги ҳарбий академиянинг тингловчиси Совет Иттифоқи Қаҳрамони, майор С. П. Козлов ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Учрашув қатнашчилари ўз нутқларида ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш соҳасидаги иш тажрибасини ўртоқлашдилар, армияга чақирилувчиларни ҳарбий хизматга тайёрлашни янада яхшилаш, армия ва флот жангчиларига таълим ва тарбия беришни такомиллаштириш юзасидан бир қанча таклиф ва истакларини айтдилар.

Ҳозир бўлган кишилар самимий кутиб олган ўртоқ Д. Ф. Устинов нутқ сўзлади. Шавкатли Қуролли Кучларнинг ветеранлари бўлган сизлар билан бугунги учрашувимиз партиянинг ажойиб ленинча анъанаси руҳида ўтмоқда, деди у. Бу учрашув шу йилнинг августида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетида партия, меҳнат ва Қуролли Кучлар ветеранлари билан ўтказилган учрашувнинг мантиқий давомидир.

КПСС Марказий Комитетидаги учрашувда ўртоқ Ю. В. Андропов ёрқин, сермазмун нутқ сўзлади. У ветеранларнинг катта хизматларини қайд этди, уларнинг партия билан ҳукумат ички ва ташқи сиёсатини амалга оширишда, Ватаннинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлашда актив қатнашаётганликларини юксак баҳолади. Юрий Владимирович ривожланган социалистик жамиятни такомиллаштириш актуал проблемаларини ҳал этиш учун ветеранларнинг тажрибасидан фойдаланиш, партия XXVI съездининг тарихий режаларини, КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь ва 1983 йил июнь Пленумларининг қарорларини бажариш йўллари ва вазифаларини аниқ белгилаб берди.

Совет ветеранлари, Қуролли Кучларнинг жангчилари, бутун халқ бу нутқни тўла маъқуллаб кутиб олдилар. Юрий Владимировичнинг маслаҳатлари ва тавсиялари қизғин маъқулланди, чунки улар катта авлодларнинг — социализм ва коммунизм қурилиши учун курашчиларнинг донишмандлигини ёшларнинг ғайрат-шижоати ва завқ-шавқи билан узвий равишда боғлагандир.

СССР мудофаа министри Қуролли Кучларнинг ветеранлари совет халқининг зўр иззат-ҳурматига сазовор эканликларини таъкидлади. Борди-ю мендан биз ҳақли равишда Қуролли Кучларнинг ветерани, деган фахрли ном билан атаётган кишиларга ҳамиша қандай фазилатлар хос бўлиб келмоқда, деб сўрашганида мен шундай жавоб берган бўлур эдим, деб давом қилди у. Аввало, уларнинг Коммунистик партияга чексиз садоқати, ўз халқига астойдил содиқлиги, ҳар қандай қийинчиликларни бартараф этиб ва ўлимларни доғда қолдириб, Совет Ватанини ҳимоя қилишга доимий шайлик ҳамиша уларга хос фазилатлар бўлиб келмоқда. Қуролли Кучлар ветерани — жанговар жасорат кўрсатган киши, совет халқи юксак маънавий, ахлоқий бойликларининг соҳиби тинчлик йилларида ҳам, шунингдек суронли уруш йилларида ҳам жанговар меҳнатнинг ғоят катта тажрибасига эга бўлган инсондир. Улар — маршал ва солдат, генерал ва сержант, офицер ва прапоршчик, пиёда аскар ва денгизчи, учувчи ва танкчи, артиллериячи ва ракетачи — хуллас, барча ҳарбий унвонлар ва касблардаги кишилардир.

Учрашувимиз амалий, дўстона вазиятда ўтаётганлиги, сизлар билдираётган рўйирост фикрлар, деб уқтирди Совет Иттифоқи Маршали Д. Ф. Устинов, мамлакат мудофаасини янада мустаҳкамлаш учун сизларнинг бой тажрибангиздан яхшироқ, яна ҳам самаралироқ фойдаланиш тўғрисида, фойдали, сермазмун суҳбатлашиб олаётганлигимиздан далолат беради. Сизлар айтган таклифлар ва маслаҳатлар ҳисобга олинади. Шу таклифлар ва маслаҳатлар қўшинлар ва флот кучларини тайёрлашда, ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялашда, уларни Ватан ҳимоясига тайёрлашда ёрдам беради. Бунинг учун сизларга катта раҳмат!

Сўнгра СССР мудофаа министри партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети шундан кейинги Пленумларининг қарорларини бажаришда совет халқи эришган муваффақиятларга тўхталиб ўтди. КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленумидан кейин меҳнаткашларнинг ижтимоий-сиёсий активлиги ошди. Уюшқоқлик, план ва меҳнат интизоми кучаймоқда. Турмушимизнинг бутун мароми бирмунча аниқроқ бўлиб қолди, унинг даражаси юксалди. Қуролли Кучларнинг жангчилари коммунистик қурилиш умумхалқ ишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар. СССРнинг иқтисодий ва мудофаа қудрати мустаҳкамланмоқда.

Халқимиз бунёдкорлик вазифаларини мураккаб бир ташқи сиёсий шароитларда ҳал этишига тўғри келди, деди нотиқ. Ҳозирги халқаро вазиятнинг хусусиятлари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Баёнотларида чуқур ва ҳар томонлама кўрсатиб берилган.

Президент Рейган ижтимоий система сифатида социализмга қарши эълон қилган «салб юриши» — аслида АҚШ ва у билан бирга иш кўраётган Ғарб мамлакатларидаги ўта реакцион кучлар идеологиясининггина эмас, шу билан бирга реал амалга оширилаётган сиёсатининг ҳам ифодасидир. Қўшма Штатларнинг ва бошқа баъзи империалистик давлатларнинг раҳбар доиралари шу авантюрачилик сиёсатини амалда рўёбга чиқармоқдалар. Вашингтон АҚШ билан СССР ўртасидаги, НАТО билан Варшава Шартномаси давлатлари ўртасидаги мавжуд тахминий ҳарбий-стратегик мувозанатни ҳар қандай қилиб бўлса ҳам бузишга, бизга нисбатан ҳарбий устунликка эришишга интилмоқда.

Американинг ўртача олисликка учириладиган янги ракеталари Европада жойлаштирила бошланганлиги тинчлик иши учун ниҳоятда хатарлидир. Ғарбий Европа давлатларидаги баъзи масъул арбоблар совет «ҳарбий хавфи» бор деган сафсатани ниқоб қилиб олиб, ўз аҳолиси кўпчилигининг хоҳиш-иродасига хилоф равишда ўз «ҳовлисига» Американинг «першинг»лари ва қанотли ракеталарини зўр бериб олиб кириб, ўз мамлакатларининг территорияларини СССРга қарши ракета-ядро уруши майдонига айлантиришда жонбозлик кўрсатаётганликларига ажабланиш мумкин, холос. Наҳотки, тарих уларга ҳеч нарсадан сабоқ бермаган бўлса? Ахир, бундан қирқ йил муқаддам ҳам Ғарбда агрессорга худди шундай зўр бериб лаганбардорлик қилган сиёсатчилар бор эди-ку. Ўшанда ҳам улар тинчликка қарши қўпорувчилик ишларини антисоветизм ва антикоммунизм билан ниқоблашган эди. Бу эса нима билан тугаганлиги ва халқлар уларнинг калтабин сиёсати учун қандай жабр кўрганликлари маълум.

Совет халқи ўтган уруш сабоқларини яхши эслайди ва ўзи учун зарур хулосалар чиқаради.

Сўнгра ўртоқ Д. Ф. Устинов Американинг янги ракеталари Европада жойлаштирилиши муносабати билан Совет раҳбарлари кўрган жавоб чораларининг аҳамиятини таъкидлади. Совет кишилари, деб уқтирди у, СССР ва унинг иттифоқчилари ўз хавфсизлигини таъминлаш мақсадида қабул қилаётган қарорларни тўла-тўкис ва батамом маъқулламоқдалар. Биз уруш хавфини бартараф этиш ва тинчликни сақлаб қолиш учун бундан буён ҳам ҳамма ишни қилаверамиз.

Кўриб турибсизки, ўртоқлар, дунёдаги аҳвол жуда кескин бўлиб қолмоқда. Аммо ҳарбий-сиёсий вазият қанчалик мураккаб бўлмасин, уни ҳаддан ташқари бўрттириб юборишнинг ҳожати йўқ. Ҳозирги вазиятнинг ғоят жиддийлигига соғлом фикр билан баҳо бериб, империализм асло ҳаммадан қудратли эмаслигини кўра билиш керак. Унинг дўқ-пўписалари ҳам бизни чўчитмайди. Совет халқининг асаби мустаҳкам, биз, катта авлодга мансуб кишилар, ҳозирги даврдан анча мушкулроқ даврни ҳам бошдан кечирганмиз. Ўз манфаатларимизни, дўстларимиз ҳамда иттифоқчиларимизнинг манфаатларини ҳимоя қилиб қолмоқ учун бизда етарлича куч ва воситалар топилади!

Қудратли иқтисодий ва илмий-техникавий потенциал — Совет давлати мудофаа қобилиятининг, Қуролли Кучлар жанговар қудратининг мустаҳкам моддий базаси халқимиз бир қанча авлодининг қаҳрамонона астойдил меҳнати билан вужудга келтирилган. Армиямиз ва флотимиз сифат жиҳатдан бирмунча юксакроқ даражага кўтарилдики, бу ҳол уларга жанговар вазифаларни ғоят пухталик билан ҳал этиш имконини беради.

Сўнгра мудофаа министри Қуролли Кучларнинг ветеранлари ҳал этишлари лозим бўлган вазифаларга тўхталиб ўтди. Совет кишиларини ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялашда актив ва кенг иштирок этиш улар фаолиятининг энг муҳим соҳасидир. Партия ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялашни коммунистик руҳда тарбиялашнинг ажралмас таркибий қисми деб, Совет давлати мудофаа қобилиятини оширишнинг ғоят актуал вазифаларидан бири деб билмоқда. Партия, совет халқи, Қуролли Кучларнинг қаҳрамонона анъаналари кенг жабҳада пропаганда қилинмоқда. Бу анъаналар жуда катта бойликдир. Катта авлодлар ана шу анъаналарни ёш авлодларга эстафета каби топширмоқдалар. Юксак маънавий руҳимизнинг қудратли манбаи ана шу анъаналардадир.

Ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялашга, коммунистик идеаллар учун матонатли, эътиқодли курашчиларни, социалистик Ватан тақдири, унинг мудофаа қобилияти учун шахсий масъулиятни чуқур англайдиган курашчиларни камол топтиришга яна ҳам кўпроқ эътибор берилиши жуда муҳимдир. Ёшлар билан ишлаганда самимий сўзни, оталарча ёрдамни аямаслик керак. Тажрибани сахийлик билан баҳам кўриш лозим. Юрий Владимирович Андроповнинг сўзлари билан айтганда, ҳаёт тажрибаси айни бир чўққи бўлиб, унинг тепасига кўтарилгач, уфқни яққолроқ кўриш мумкин.

Ватаннинг қуролли ҳимоячилари сафларига кираётган ҳар бир киши ўзининг Конституциядаги бурчини яхши тушуниши, Совет Қуролли Кучларининг юксак тарихий вазифасини чуқур англаши, армия ва флотнинг қаҳрамонона ўтмиши ҳамда ҳозирги кунлари тўғрисида, халқимизнинг тинч меҳнатига агрессор тажовуз қилишга журъат этган тақдирда ўз зиммасига тушиши мумкин бўлган синовлар ҳақида равшан тасаввурга эга бўлиши зарур.

Ветеранларнинг армияга чақирилувчи ёшларга уларнинг бошланғич ҳарбий билимларни ҳамда жанговар меҳнат, ҳарбий хизмат кўникмаларини ҳосил қилишларида, ҳарбий техника ихтисосларини эгаллаб олишларида ёрдам бериш соҳасидаги ишлари катта аҳамиятга эгадир.

Кўпгина республикалар, ўлкалар, областларда ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялашнинг муайян системаси таркиб топди. Масалан, Волгоград областида ҳар томонлама катта иш олиб борилмоқда. Белоруссияда, Украинада, Ўрта Осиё, Закавказьедаги бир қанча республикаларда ветеранларнинг ҳарбий-ватанпарварлик ишлари юксак баҳога муносибдир.

Шундай бўлса ҳам ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашнинг мавжуд имкониятларидан ҳали асло тўлиқ фойдаланилаётгани йўқ. Партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети 1983 йил июнь Пленумининг ёшлар билан олиб бориладиган идеология ишида сийқаликка, расмиятчиликка йўл қўймаслик тўғрисидаги талаби жуда муҳимдир. Партия пропагандамизнинг жанговарлигини бутун чоралар билан ошириш, бизга ёт идеологияга қарши курашга тобора ҳужумкорлик тусини бахш этиш, Ватан ҳимоячиларини социализм ва тинчлик душманларига нисбатан ўткир синфий нафрат руҳида тарбиялаш зарурлигини таъкидламоқда.

Келгуси йил Улуғ Ватан урушининг Белоруссия, Яси-Кишинёв каби ва бошқа операцияларида Совет қўшинлари қозонган буюк ғалабаларнинг 40 йиллиги байрам қилиниши муносабати билан ҳарбий ватанпарварлик ишларини кучайтириш учун кенг имкониятлар очилмоқда. 1985 йилда биз Висла — Одер, Берлин операцияларидаги ғалабаларнинг 40 йиллигини ҳамда фашистлар Германияси устидан қозонилган улуғ Ғалабамизнинг 40 йиллигини байрам қиламиз.

Шундан кейин СССР мудофаа министри уруш ветеранлари Совет комитетига, унинг секцияларига, қалби ёш неча юз минглаб фронтчи қаҳрамонларни бирлаштирган полкдош ветеранларнинг кенгашларига чуқур миннатдорчилик билдирди.

Армия ва флот ёшлари билан ишлаш, деб таъкидлади у, ветеранлар тажрибаси, кучи ва билимлари сарфланадиган масъулиятли соҳалардан биридир. Ёш солдат ва матросларни ҳарбий жиҳатдан чиниқтиришда, уларнинг коммунистик эътиқодини, исталган дақиқада қўлга қурол олиб социалистик Ватан ҳимоясига отланишга шайлигини мустаҳкамлашда партиявий, армия ёки флот стажи неча ўн йилларни ташкил этадиган сизлар ёрдам бермай, ким ёрдам берсин, ахир! — деди у ветеранларга мурожаат этиб. Сизлар ўзларингизнинг машаққатли, аммо ажойиб жанговар ёшлигингиз тўғрисида ҳикоя қилиб, тажрибангизни сахийлик билан баҳам кўриб, ёш жангчиларга ҳарбий маҳоратнинг энг тўғри йўлларини кўрсатиб берасизлар, уставдаги тартиб-қоидага қатъий риоя этиш, темирдек ҳарбий интизом бўлиши ҳаётий зарурат эканлигига сизлар ишонтирмай ким ҳам ишонтирсин, ахир!

Шу залда, деб давом қилди ўртоқ Д. Ф. Устинов, уруш ветеранлари — ижодий союзларнинг ҳамда адабиёт ва санъат ташкилотларининг вакиллари ҳозир бўлишган. Азиз ўртоқлар, биз сизларга мурожаат этиб, бугунги кунда сизлар актив иштирок этмасангиз, адабиёт ва санъат асарлари каби қудратли қурол бўлмаса Армия билан флот жангчиларининг жанговар турмуши ва жанговар меҳнатини сира ҳам тасаввур эта олмаймиз, деб айтамиз.

Ҳарбий ватанпарварлик мавзуи битмас-туганмасдир. Гражданлар уруши тўғрисида, айниқса, Улуғ Ватан уруши тўғрисида ҳали айтиладиган гаплар бор. Совет Қуролли Кучлари бугунги куни қаҳрамонлигига келганда, ҳозирча у ҳақда кишини ранжитадиган даражада кам ёзилган. Ҳолбуки, хоҳ солдат, хоҳ офицер бўлмасин ҳозирги жангчи — ўз ота ва боболари жанговар шон-шуҳратининг муносиб вориси, улар қаҳрамонона анъаналарининг давомчисидир.

СССР мудофаа министри адабиёт ва санъатнинг эътироф этилган усталари ҳам, истеъдодли ижодкор ёшлар ҳам муҳим ва ҳаётий зарур мавзу бўлмиш ҳарбий-ватанпарварлик мавзуига эътиборни кучайтирадилар, деб ишонч билдирди.

Нотиқ таъкидладики, Армия ёки флотда хизматни давом эттираётган ветеранларнинг ҳам, коммунистик қурилишнинг турли соҳаларида меҳнат қилаётган ветеранларнинг ҳам, муносиб равишда кексалик гаштини сураётган ветеранларнинг ҳам фаолияти доимий эътибор ва мадад беришни талаб қилади. Биз Армия ва флотдагилар, деди у, ўртоқ Ю. В. Андроповнинг ҳаёт қайнаб турган жойда ветеранларни унутиб қўймаслик керак, деган кўрсатмасини ҳаракат программаси сифатида қабул қилдик. Уларга эътибор билан муносабатда бўлиш, иззат-ҳурмат қилиш, хайрихоҳ бўлиш, ёрдам бериш Ленин васиятларини бажаришнинг кўринишларидан биридир. Биз ҳамиша шуни ёдда тутишимиз шартки, ветеранлар — бизнинг олтин фондимиз, улар бутун мамлакат, бутун совет халқи фахрланаётган кишилардир.

Совет Иттифоқи Маршали Д. Ф. Устинов Совет Қуролли Кучларининг ветеранларига сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, севикли Ватанимиз қудратини мустаҳкамлашда янги-янги муваффақиятлар тилади.

СССР Қуролли Кучларининг ветеранлари бутун кучимиз, билимимиз, тажрибамизни Ватаннинг мудофаа қудратини янада мустаҳкамлаш, Армия ва флотнинг жанговар шайлигини ошириш, совет кишиларининг ёш авлодини ватанпарварлик, пролетар интернационализми руҳида, социалистик Ватанни қурол билан ҳимоя қилишга тайёр бўлиб туриш руҳида тарбиялаш ишига сарфлаймиз, деб Коммунистик партияга, унинг Марказий Комитетига, КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросига ваъда бердилар.

(ТАСС).

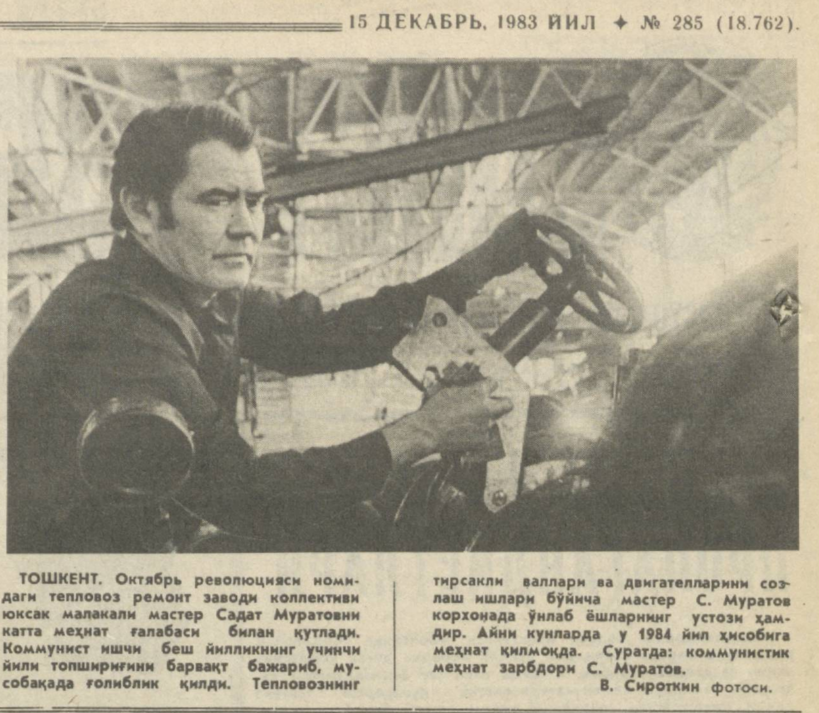

ТОШКЕНТ. Октябрь революцияси номидаги тепловоз ремонт заводи коллективи юксак малакали мастер Садат Муратовни катта меҳнат ғалабаси билан қутлади. Коммунист ишчи беш йилликнинг учинчи йили топшириғини барвақт бажариб, мусобақада ғолиблик қилди. Тепловознинг тирсакли валлари ва двигателларини созлаш ишлари бўйича мастер С. Муратов корхонада ўнлаб ёшларнинг устози ҳамдир. Айни кунларда у 1984 йил ҳисобига меҳнат қилмоқда. Суратда: коммунистик меҳнат зарбдори С. Муратов.

В. Сироткин фотоси.

КАДРЛАР ЎҚУВИ

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Ижтимоий фанлар академияси раҳбар партия ва совет кадрлари малакасини ошириш институтида республика, ўлка ва область газеталари, партия журналлари редакторлари, маҳаллий информация агентликлари директорларининг машғулотлари тугади. Улар бир ой мобайнида коммунистик қурилиш назарияси ва практикаси, Коммунистик партия билан Совет давлатининг халқаро фаолияти, КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь, 1983 йил июнь Пленумларининг қарорлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Ю. В. Андроповнинг нутқларида баён этилган қоидалар ва хулосалар асосида партиянинг ташкилотчилик ва идеологик ишлари актуал масалаларини ўргандилар.

Тингловчилар СССР Қуролли Кучлари партия комитетлари ва сиёсий органлари лекторларининг Бутуниттифоқ семинар-кенгаши ишида қатнашдилар, марказий газеталар ва журналлар редакцияларининг иши билан танишдилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари В. И. Долгих, Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари М. В. Замятин, Н. И. Рижков, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Фан ва техника давлат комитетининг раиси Г. И. Марчук, КПСС Марказий Комитети бўлимларининг мудирлари Е. К. Лигачев, Б. И. Стукалин, В. Ф. Шауро, К. С. Симонов, КПСС Марказий Комитети бўлимлари мудирларининг ўринбосарлари В. Г. Захаров, В. И. Лобусов, О. Б. Рахманин, Н. Н. Четвериков, В. Н. Севрук, Р. А. Ульяновский, Л. М. Кузнецов, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитети раисининг биринчи ўринбосари И. С. Густов, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институтининг директори А. Г. Егоров, СССР ички ишлар министри В. В. Федорчук, СССР Фанлар академиясининг вице-президентлари Е. П. Велихов, Ю. А. Овчинников, П. Н. Федосеев, СССР Давлат комитетларининг раислари Ф. Т. Ермаш, Б. Н. Пастухов, КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари А. М. Роганов, «Новости» матбуот агентлиги правлениесининг раиси П. А. Наумов, СССР Госпланининг масъул ходимлари, журналистлар, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Ижтимоий фанлар академиясининг профессорлари ва ўқитувчилари лекция ўқидилар.

СОВЕТ—ФИНЛЯНДИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

Финляндия ташқи ишлар министри Пааво Вяюрюнен Совет ҳукуматининг таклифига биноан 13 декабрь куни расмий визит билан Москвага келди.

Ленинград вокзалида П. Вяюрюненни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

* * *

Шу куни Кремлда А. А. Громико билан П. Вяюрюнен ўртасида музокаралар бўлиб ўтди.

Анъанавий дўстлик ва ҳамжиҳатлик муҳитида ўтган музокаралар чоғида Совет Иттифоқи билан Финляндия ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатлари 1948 йилги дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартнома асосида, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Ю. В. Андропов билан Финляндия Республикаси президенти М. Койвисто ўртасида шу йилнинг июнида бўлиб ўтган музокаралар вақтида эришилган аҳдномаларга мувофиқ барқарор ва муттасил ривожланиб бораётганлиги қайд этилди. 1948 йилги шартноманинг амал қилиш муддати яна навбатдаги 20 йилга узайтирилганлиги Совет — Финляндия муносабатларининг узоқ муддатли истиқболларини таъминлаб берди.

Халқаро ишларни муҳокама қилиш чоғида министрлар дунёдаги, аввало шу асрнинг ўзида икки марта вайронгарчилик ёнғинига дучор бўлган Европадаги вазият кескинлашиб бораётганлигидан чуқур ташвиш изҳор этдилар.

Ю. В. Андроповнинг 24 ноябрдаги Баёноти орқали совет томони Ғарбий Европанинг бир қанча мамлакатлари территориясида Американинг ўртача олисликка учириладиган ядровий ракеталарини жойлаштиришга киришган АҚШ билан НАТО Европа қитъасида тинчлик ва хавфсизлик ишига оғир зарба урганликларини таъкидлади. Вужудга келган аҳвол учун жавобгарлик АҚШ ҳукуматининг ва ўз территориясида ракеталар жойлаштирилишига розилик берган НАТО давлатларининг ҳукуматлари зиммасига тушади. НАТО кенгашининг яқинда тамом бўлган ва қуролланиш пойгасига яна ҳам қаттиқроқ қамчи уриш, халқаро кескинликни кучайтириш белгиси остида ўтган қишки сессияси қарорлари бу аҳволни баттар чигаллаштирди. Совет Иттифоқига келганда, у уруш хавфини тугатиш учун қуролланиш пойгасини, аввало ядровий қуролланиш пойгасини тўхтатишга қаратилган принципиал йўлга содиқ бўлиб қолади ва бундан буён ҳам шу мақсадларга эришиш учун куч-ғайратларини сарфлайверади.

Европа шимолидаги аҳвол хусусида фикрлашиш чоғида Финляндиянинг шу районни ядросиз зона, деб эълон қилиш тўғрисидаги таклифи актуаллиги тобора ортиб бораётганлиги ва Совет Иттифоқининг шу муҳим ташаббусни амалга ошириш учун қулай шарт-шароитлар яратишга кўмаклашишга тайёр эканлиги қайд этилди.

П. Вяюрюнен Финляндия Европада тинчлик, хавфсизлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш учун аввалгидек куч-ғайрат сарфлайверишини, қуролланиш пойгаси тўхтатилишига ва қуролсизланишга кўмаклаша беришини айтди.

Қуролланиш пойгасини жиловлашга, дунёнинг турли районларида сақланиб келаётган кескинлик манбаларини ва қуролли можароларни тугатишга тааллуқли бошқа муҳим халқаро проблемалар ҳам муҳокама қилинди.

* * *

А. А. Громико П. Вяюрюнен шарафига нонушта зиёфат берди. Зиёфатда министрлар нутқлар сўзлашди. Зиёфат дўстона вазиятда ўтди.

* * *

Куннинг иккинчи ярмида музокаралар давом эттирилди. (ТАСС).

МЕЛИОРАЦИЯЛАНГАН ДАЛАЛАР ТЎҒРИСИДА ҒАМХЎРЛИК

Колхозлар Иттифоқ кенгашининг 13 декабрь куни Москвада бўлиб ўтган мажлисида КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Ю. В. Андропов кўрсатмаларидан келиб чиқадиган талаблар асосида мелиорацияланган ерлардан фойдаланиш самарадорлигини ошириш йўллари тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

Сўзга чиққан кишилар КПСС аграр сиёсатини изчил рўёбга чиқариш натижасида колхозларда мелиорацияланган ерлар майдони 15,6 миллион гектарга етганлигини айтдилар. Шу билан бирга улардан фойдаланишда ҳали кўпгина камчиликлар бор. Айрим хўжаликларда мелиорацияланган гектар самарадорлиги ҳали паст даражада.

Колхозлар Иттифоқ кенгаши ҳамма жойда барча суғориладиган ва захи қочирилган далаларни жадал ишлаб чиқаришга жалб қилиш учун экинзорларни текшириб чиқишни тавсия этди. Суғориш техникаси ремонтини ўз вақтида: мамлакат жанубий районларининг хўжаликларида келгуси йил 15 апрелгача, қолган районларда эса 1 майгача туғаллаш зарур. Колхозларни кадрлар, тегишли техника, транспорт воситалари билан, истиқболли навлар ва гибридлар, ўғитлар билан таъминлашга эътибор жалб этилади.

Колхозлар Иттифоқ кенгашининг мажлисида Белоруссия ССР колхозлар кенгашининг қишлоқни социал-маданий ривожлантиришга оид ишлари ҳам муҳокама қилинди.

Колхозлар Иттифоқ кенгашининг ишида СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари З. Н. Нуриев иштирок этди.

(ТАСС мухбири).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Олий Советнинг план-бюджет комиссиясига ва бошқа доимий комиссияларига 1984 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат планини, 1983 йилги планнинг бажарилишини, Ўзбекистон ССРнинг 1984 йилги давлат бюджетини, шунингдек 1982 йилги бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни дастлабки тартибда кўриб чиқишни ва шулар асосида хулосалар тайёрлашни топширди.

14 декабрь куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Олий Совети доимий комиссияларининг план ва бюджетни дастлабки тартибда кўриб чиқиш юзасидан комиссиялар иш бошлашига бағишланган қўшма мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госплани раиси Қ. А. Аҳмедов, Ўзбекистон ССР молия министри И. А. Каримов доклад қилдилар.

План ва бюджетни кўриб чиқиш юзасидан тайёргарлик комиссияларининг иш тартиби тўғрисида план-бюджет комиссияси раисининг ўринбосари Ш. Ё. Ёқубов ахборот берди. 14 та тайёргарлик комиссияси ташкил этилди. Халқ хўжалигининг кўпгина мутахассислари, олимлар комиссиялар ишида қатнашишга жалб этилди. Тайёргарлик комиссиялари министрликлар ва идоралар, халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетлари раҳбарларининг ҳисобот ва ахборотларини тинглайдилар.

(ЎзТАГ).

Ёзувчилар пахта далаларида

«КОММУНИЗМ» ОДИМЛАРИ

Бир тажриба изидан

ХАБАРИНГИЗ бор. Бўка райони кейинги йилларда ҳосилдорлик жиҳатидан ҳам. Тошкент технологиясини жорий этишда ва энг янги иш усулларини амалга оширишда республикамизда пешқадам районлардан бири бўлиб қолди.

Хусусан, меҳнатга нарядсиз ҳақ тўлаш, бригада пудрати усулини қўллашда у ўзига хос кичик тажриба мактабига айланди.

Бу усулнинг қай тарзда қўлланилаётгани ва унинг шарофатларини билмоқ ниятида Бўкага сафар қилдик.

Биз пудрат усулини қўллаб, машҳур бўлган «Коммунизм»га жўнадик.

Идора қаршисидаги машина тўхташ жойи ҳар хил лавҳалар, колхознинг план ва мажбуриятлари акс эттирилган полотнолар ва кумушранг «Ҳурмат тахтаси» билан ўралган. Кўргазмаларни томоша қилиб турдик. Ўнлаб колхозчи орден ва медаллар билан мукофотланган — барининг сурати ва исми-шарифи ёзиб қўйилган.

Райком бўлим мудири Одил Парпиев идорадан қайтиб чиқиб:

— Раис шийпонда экан, оқшом Муқимий театридан артистлар келаркан, — деди. Кейин йўлда кулиб давом этди: — Колхоз нарядсиз иш усулига ўтгандан кейин раиснинг жони кириб қолди. Дам олишга вақт бор. Ҳадеб бригадама-бригада юришга ҳожат қолмади. Ўтириб бошқараверади...

«КОММУНИЗМ» КОЛХОЗИДА ҲОСИЛДОРЛИК ИЛГАРИ 18-19 ЦЕНТНЕР ЭДИ. ҲОЗИР 50-52 ЦЕНТНЕРДАН.

1976 ЙИЛГАЧА КОЛХОЗГА 1000—1200 ҲАШАРЧИ-ТЕРИМЧИ КЕЛАР ЭДИ. РАИС САИДРАҲИМ САЙМОҚОВНИНГ ЎЗИ РАЙКОМГА БОРИБ, ЗОРЛАНАРДИ: ОДАМИМ ЙЎҚ — ТЕРИМЧИ КЕРАК.

●

БУ ЙИЛ БИРОНТА ҲАШАРЧИ ҲАМ ЖАЛБ ҚИЛИНМАДИ. ЭНГ МУҲИМИ: КОЛХОЗ МАКТАБЛАРИДА ЎҚИШ БИР СОАТ ҲАМ ТЎХТАТИЛМАДИ. ПЛАН ШУ КУНГАЧА 140 ПРОЦЕНТ БАЖАРИЛГАН.

●

КОЛХОЗ ИККИ ЙИЛДАН БУЁН РЕСПУБЛИКА ВА ОБЛАСТЬ КЎЧМА ҚИЗИЛ БАЙРОҒИНИ, БЕШ ЙИЛДАН БУЁН РАЙОН КЎЧМА ҚИЗИЛ БАЙРОҒИНИ ОЛИБ КЕЛАДИ.

●

Раис билан учрашгач, биз «ўтириб ишни бошқаришга» қанчалик қийинчилик билан эришилганига иқрор бўлдик. Зеро, бу иш усулига ўтилгач, колхозчилар ҳам бемалол «дам оладиган» бўлишган: кунлик ишини бажардими— бўлди: уйига кетаверади. Кунлик ишни адо этишни эса, бурч деб эмас, ҳаётий эҳтиёж деб билишади. Зеро, ерга эгалик ҳисси улар қалбига аллақачон сингиб кетган.

РАИС САИДРАҲИМ АКА оқ сочли, зиёли чеҳрали киши экан. Шляпасини олиб кўришди. Кулиб, «хуш кўрдик», деб шийпонга бошлади. Суҳбатимиз дарҳол жонланиб кетди.

— Нарядсиз ҳақ тўлашга ўтдик, — деди Саймоқов. — Илгари нима бўларди? Масалан, бир колхозчи 15 сотих ерни ўтдан тозалаши керак эди, дейлик. У тозаларди. Лекин ишонаверинг, чала қиларди ишни. Табелчи бўлса, иш битди, деб наряд тузаверарди. Демак, колхозчи маошини олаверарди. Кейин нима бўларди? Ҳафта — ўн кун орасида чала тозаланган ердан тағин ўт ўсиб чиқарди. Демак, уни тағин тозалаш керак!... Ана гап қаерда!

Колхозда меҳнатга нарядсиз ҳақ тўлаш усули дастлаб 1969 йилда синаб кўрилган. Натижа чиқмаган. Ҳа, Саидраҳим ака айтмоқчи, «эплашолмаган».

Эплаш учун... йиллаб бу усулнинг ҳикмати — қудратини халқ онгига сингдириш... ер унинг ўзиники экани, пахтани қанча сифатли, арзон ва кўп етказса, шунча кўп наф кўришини унга тушунтириш лозим бўлган.

Ҳозир аҳвол қандай?

Колхозчи ўз ерида бир туп бегона ўтни кўрса, дарҳол юлиб ташлайди! Чунки юлмаса, ўзига зиён: эрта уни яна ўташи керак! Энг муҳими — у бегона ўт ғўзанинг қони-жони — овқатини шимиб олади.

Юқорида пировард натижадан колхозчи манфаатдор, дедик.

Бу деганимиз, пайкалдан қанча пахта тушди, сифати қандай?

Аъло навли бўлса, кўп бўлса... демак, пахтанинг таннархи арзон бўлади, уни етиштиришга кетган меҳнат, ўғит, чигит, техника ҳам тадбиркорлик билан ишлатилган бўлса, демак бу борада ортиқча харажатларга йўл қўйилмаган. Демак, колхозчининг меҳнат ҳақи юксак бўлади.

Яна: колхоз ҳар бир колхозчига маълум миқдорда, тахминан, маошининг 80 фоизини тўлайди. Бу — бир. Йил охирида эса, етиштирилган ҳосилнинг сифати ва миқдорига қараб қўшимча мукофот тўланади.

Шу асно кўпчилик колхозчиларнинг меҳнат ҳақи бир йилда 8—10 минг сўм атрофида бўлган!

— Бу усулга ўтганимизга беш йил бўлди, — деб ҳикоя қилади Саидраҳим ака. — Колхозимиз бойиб кетди! Қурилишлар, маданиятга эътибор шунинг орқасидан бўляпти.

ЯҚИНДА Марҳамат районидан агрономлар, иқтисодчилар келишди, — деб ҳикоясини давом эттирди Саймоқов. — Нарядсиз усулингизни ўрганайлик, дейишди. Ўрганиб кетишди. Биз уларга бир нарсани тайинлаб қолдик: ҳар бир янгилик қаршиликка учраши тайин. Энг ёмон қаршилик — ўзимизнинг миямиздаги кўникмалардир! Кўникмани ўзгартириш керак дедик...

Ана шу нарса «Коммунизм» колхози аъзоларининг меҳнатга муносабатини тубдан ўзгартириб юборган. Ана шу нарса ўртада коллективчилик туйғусини кучайтирган: ўйлаб кўринг: сенинг далангдаги ғўзалар яхши ўсаётган бўлса-ю, қўшни бригаданинг даласини ўт босса... Шундай қўйишмайди: бир-бирига контроллик қилишади. Наригилар эплолмаса — ёрдам беришади.

Шундай бўлмаса, умумпахтанинг салмоғига путур етади!

Ўзларига зиён!

— Тўғри, бу система ялқовларни ёқтирмайди, — дейди Саидраҳим ака. — Умуман, бизда аҳвол шу даражага етдики, айрим бригадалар ялқовларни ишга олмайди, вассалом... Ишлаган — тишлайди! Социализмнинг бош принципи шу эмасми?

Демак бу прогрессив усул ана шу — системамизнинг ички моҳиятидан келиб чиққани ҳолда, унинг талаб ва йўлларини мустаҳкамлайди.

— Ҳа, айтмоқчи, — деб қолди раис, — агарда райком секретаримиз Тўхтамурод ака жонкуярлигида пунктларда ҳам пахта қабул қилишнинг бригада усули жорий этилмаганида ишимизнинг ривожи бунчалик бўлмасди.

— Сабаб?

— Пунктларда, сир эмас, айрим товароведлар тарозидан уришни яхши кўришади. Ўша урилган пахтани қолоқларга сотишади ҳам...

«Пахтангда нам кўп, пахтанг ифлос» деган гапларни қай биримиз эшитмаганмиз? Пунктларда, умуман, барча колхоз-совхозларда ҳам яқин-яқингача ва ҳозир ҳам эшитиш мумкин: аъло навли пахта етказган бригада ҳам, ифлос пахта топширган бригада ҳам йил якунида теппа тенг бўлиб қолади: ўртача ҳисоб чиқарилади. Бу йўлда ҳатто ифлос пахта терганлар баъзан илғор бўлиб қолади. Натижада, сифат учун кураш фойда келтирмайдигандек туюлади.

Бу йўлга барҳам бериш керак!

Мана, Бўка районида барҳам беришипти-ку!

Бунинг учун терим даврида пунктга қўшимча лаборантлар жалб этиларкан. Улар ҳар бир бригаданинг пахтасини алоҳида анализ билан олишаркан.

Қайд қилиш керакки, бригада-пудрат усулида пахтани ҳам ана шу йўсинда қабул қилишга ўтилмаса, бу хайрли ишнинг пойдевори мустаҳкам бўлмайди.

Тағин бир ажойиб янгиликни эшитинг:

Бу йил «Коммунизм» колхозида битта, ҳа, битта ҳам ўқувчи бир кун ҳам қадрдон мактабидан ажратилмаган, яъни, колхоздаги мактаблар... ёпилмаган, ўқиш тўхтамаган!

Бу — катта янгилик!

Колхознинг пахта плани эса, кечагача 140 фойиз қилиб бажарилган. Ҳосилдорлик гектар бошига 52 центнерни ташкил этади, дейишяпти...

БИЗ ШИРИН ОРЗУЛАР БИЛАН далаларни айландик. Неон чироқлари ёқилган кўчаларда кездик. Атроф колхозчилар учун ҳам хизмат қилаётган колхоз ҳаммоми, шунингдек чойхонаси қошидаги майдонда шаҳардан борган санъаткорлар томошасини колхозчилар орасида туриб томоша қилдик.

...Биз чиндан ҳам ўзимиз йигирма йиллар бурун бўлган жойларимизни сира таниёлмай қолдик. Зеро, бу ерда жой эмас, одамлар ҳам ўзгариб кетган...

Шукур ХОЛМИРЗАЕВ,
Зоҳир АЪЛАМОВ.

ҚАТОРДА НОРИНГ БЎЛСА...

Уфққа туташиб кетган Қарши дашти. Яқиндагина бу ерлар қуп-қуруқ даштликлар, қумли қир-адирлардан иборат эди. Чўлқуварларнинг матонатли меҳнати туфайли кимсасиз даштликлар ўрнида йирик «оқ олтин» массивлари юзага келди.

Китоб, Яккабоғ ва Шаҳрисабз районларининг пахтапарварлари қўриқ заҳматкашлари билан ёнма-ён туриб, Муборак ва Нишон районлари территориясида катта пахта массивлари яратдилар.

Авазчўл массиви. Китобликларнинг янги ўзлаштирилган ерлари қадим-қадимдан чорвадорлар орасида машҳур бўлиб келган ана шу яйловларда жойлашган. Китобликлар 4300 гектар ер ўзлаштириб, чигит эккан эдилар. Йил бўйи қилинган меҳнат зое кетмади. Ҳосил мўл бўлди.

Қалб даъвати билан чўлга келганлар орасида Навоий номли совхоздан КПСС XXVI съезди делегати Гулсара Бобомуродова, Куйбишев номли колхоздан Тўхта Мейлиқулов, «Партия XIX съезди» совхозидан Саодат Дўстова, Раҳима Соҳибова, Улуғбек номли колхоздан Мажид Рўзиев каби коммунист ва комсомоллар бошлиқ бригадалар бор. Улар массивда жасорат намунасини кўрсатаётган илғор коллективлардир.

— Массивда пахта етиштирмаганимизда кўзланган мақсадга эришиш анча мушкул бўларди, — дейди Китоб район партия комитетининг биринчи секретари Қаҳрамон Мансуров. — Қарийб 200 километр йўл босиб бўлса ҳам саҳро ҳисобига суғориладиган экин майдонларимизни кенгайтирдик. Ҳашар йўли билан канал очдик. Йиғим-теримни кенг фронт бўйлаб олиб бориб, пировард натижага эришдик. Йиллик планги на эмас, мажбурият ҳам ўринлатилади. Она-Ватанга армуғон этиладиган 40 минг тонна пахтанинг қарийб 10 минг тоннага яқини ана шу массив ҳиссасига тўғри келаётганлигидан ғоят хурсандмиз.

Шаҳрисабз райони бу йил Қарши даштининг 5 минг 770 гектар ерида пахта етиштирди. Бу ердан ҳозиргача 10 минг тоннадан зиёдроқ пахта йиғиб-териб олинди.

Яккабоғлик чўлқуварлар ҳам қўриқ ерда қаҳрамонлик намунасини кўрсатдилар. Улар яратган хирмон 7 минг тоннага яқинлашди. Шуни айтиш керакки, массивларда етиштирилган ҳосилнинг бешдан тўрт қисми биринчи сортга топширилди.

Чўл кишилари бир сўзли, аҳдига вафодор бўлади, дейишади. Ҳақ гап. Буни қайси бир қўриқ район ёки хўжаликда бўлманг, яққол сезасиз. Шу ўринда область учун характерли бўлган Усмон Юсупов районидаги Ульянов номли ва Калинин номли совхозлар, Ульянов районидаги «Партия XX съезди» ва «III Интернационал», Қарши районидаги «Ленинизм» ва «Москва» совхозлари пахтакорлари номини фахр билан тилга оламиз.

— Мавсум бошида ёрдамчисиз йиллик пахта тайёрлаш планимизни бажарамиз, деган ташаббус билан майдонга чиққандик, — дейди «III Интернационал» совхози директори Қаҳҳор Турсунов. — Сўз ва иш бирлигини таъминладик. Четдан ёрдам олмасдан дастлабки довондан ошиб ўтдик.

Кўплаб донгдор пахтакорлар етакчилик қилаётган бригадалар ўз зиммаларига минг тонналик мажбурият олиб, ғалаба чўққисини эгалладилар. Ана шундай машъаллардан Нишон районидаги Карл Маркс номли совхоздан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Маҳкамой Ҳазратқулова, Ульянов районидаги «III Интернационал» совхозидан Шоназар Сафаров, Усмон Юсупов районидаги Ульянов номли совхоздан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Раҳматулла Тўраев бошлиқ коллективлар гектаридан 55—60 центнердан хирмон уйишга эришдилар.

Қарши райони бу йил ғалаба манзилига областда биринчи бўлиб етиб келди. Ульянов, Усмон Юсупов, Баҳористон, Нишон, Толлимаржон районлари эндиликда Ватанга ҳар йили 200 минг тоннадан зиёд пахта етказиб бераётир. Биргина Ульянов райони заршунослари бу йил қимматбаҳо ипак пахтанинг ўзидан 20 минг тонна ўрнига 45 минг тонналик, яъни икки пландан кўпроқ хирмон уйдилар.

Бир чаноқ ҳам пахта ерда қолмайди. Мавсумни зарбдор меҳнат билан бошлаган чўлқувар пахтакорлар сўнгги ҳужумга ўтдилар.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

РЕДАКЦИЯ ПОЧТАСИДАН

СЎНГГИ МАРРА УЧУН

6 миллион тонна! Ана шу «оқ олтин» маррасини тезроқ эгаллаш учун кураш ишчи, деҳқон, зиёли — ҳамманинг муқаддас бурчига айланди. Жойлардан олинаётган хушхабарлар шундан далолат бераётир.

— Элликқалъа районидаги «Қирққизобод» колхози гектаридан 46 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтарди, — хабар қилади жамоатчи мухбир Б. Дўсчонов. — Тайёрлов пунктига 5600 тонна дурдона етказиб берилди. Суръат тобора кучайтирилмоқда. Ленин районидаги «Правда Востока», колхози, Мирзачўл районидаги «Совет Россияси» совхози, Киров районидаги «Бешариқ» совхоз-техникуми, Пайариқ районидаги Крупская номли, Наманган районидаги «Ленинград» колхозларида ҳам суръатга қанот бахш этилмоқда. Жамоатчи мухбирлардан У. Раҳматуллаев, А. Усмонов, Э. Муқимов, И. Холиқулов, А. Раҳимовлар шу ҳақда хабар йўллаганлар.

Йиллик пахта тайёрлаш планлари, мажбуриятларини бажарган колхозлар, совхозлар, бўлимлар, бригадалар ҳам, ҳали йиллик маррага етиб келмаган, лекин ундан ўзиб кетиш учун курашаётганлар ҳам ғанимат фурсатни қадрлаб, ҳар чаноқ пахта учун қизғин кураш олиб бораётганини Б. Эргашева (Нарпай), Н. Ҳамидов (Пайариқ), Ш. Эргашев (Шўрчи), Ж. Абраев (Ленин йўли) хабар қилганлар.

Ҳ. Тўраевнинг ахборотида таъкидланишича, Навбаҳор районидаги «Дружба» совхози оширилган мажбурият ҳисобига пахта топширмоқда. Зарбдор районидаги «Ленинград» колхозида оилавий терим звенолари фидойилик намуналарини кўрсатиб меҳнат қилмоқда. Ҳашарчилар пахтакорларга яхши ёрдам бермоқда. Қ. Дарцидзе, М. Норбоева, В. Норбоевларнинг хабарида шу ҳақда фикр юритилган.

Ў. Фозиловнинг ёзишича, Жалолқудуқ районидаги «Пахтакор» колхозида, И. Абдураҳмонованинг хабар қилишича, Фрунзе районидаги «Сирдарё» совхозида, С. Алимбоевнинг таъкидлашича, Элликқалъа районидаги «Элликқалъа» совхозида пахта нобудгарчилигига қарши кураш яхши йўлга қўйилган. Ҳамма бир жон, бир тан бўлиб, борлиқ ҳосилни сира исроф қилмай йиғиб-териб олиш учун курашаётир. Б. Элмуродов (Ворошилов райони), Р. Неъматов (Қизилтепа), Н. Эшқувватов (Пастдарғом), Ҳ. Раҳмонов (Китоб), Қ. Ҳожиев (Сирдарё), Н. Зиёев (Қумқўрғон райони) йўллаган хабарларда ҳам йиғим-терим суръатини жадаллаштириш масалалари олға сурилган.

Жамоатчи мухбирлардан Ю. Бекмуродов Беруний районидаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» совхозидан, Э. Ергалиев Хўжайли районидаги «Тошкент» совхозидан, А. Ўринов Муборак районидаги «Ғаллачи» совхозидан, Г. Жўраева Жомбой районидаги Охунбобоев номли колхоздан, М. Алибобоев Москва районидаги «Ленинизм» колхозидан хабар йўллаб, азамат пахтакорларнинг шу кунлардаги бунёдкорлик меҳнатларини қаламга олганлар.

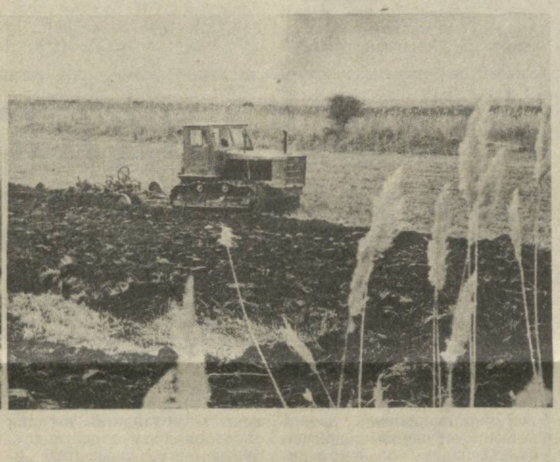

● ХОРАЗМ ОБЛАСТИ. Шовот районидаги шоли етиштиришга ихтисослаштирилган «Колос» совхози «қирмизи дон» ижодкорлари ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йилини муваффақиятли якунладилар.

Совхозда келгуси йил мўл ҳосилига мустаҳкам замин яратилаётир. Шолизорлар тезкорлик билан шудгор қилинмоқда. Бу ишга етарли ишчи кучи ва техника воситалари ажратилган. Суратларда: (чапдан) совхоз директори Болтабой Худоёров, тракторчи Одамбой Сожиқов ва бригада бошлиғи Ражаб Жумабоев ўртоқлар ишда суръат ва самарадорликка эришиш хусусида суҳбатлашяптилар. Ўнгда эса ер ҳайдаш пайти.

Н. Муҳаммаджонов фотолари.

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

Ядро ажалининг олдини олайлик!

Американинг таниқли сиёсий арбоби сенатор Эдвард Кеннеди Оқ уйни ядро қуроллари соҳасидаги хатарли сиёсатдан воз кечишга ҳамда музокаралар олиб бориш йўли билан халқаро кескинликни юмшатишга эришишга даъват қилди.

«Ҳозирги маъмурият миллионлаб американикларнинг даъватларига ниҳоят қулоқ солади ҳамда ядро аслахахоналарини биргаликда ва текшириб бўладиган тарзда кўпайтирмай қўйиш ҳамда қурол-яроғларни анча қисқартириш тўғрисидаги таклифни қўллаб-қувватлайди деб умид қиламан», — деди у Эн-Би-Си телекомпанияси мухбири билан суҳбатда. Сенаторнинг сўзларига кўра, бундай тадбир ҳозирги мураккаб халқаро вазиятда, айниқса зарурдир.

Ҳозир мамлакатнинг бутун территориясида урушга қарши ҳаракат қатнашчилари Вашингтоннинг ядровий мухолифлик йўлига қарши норозилик белгиси сифатида оммавий намойишлар, конференциялар, семинарлар ва митинглар ўтказмоқдалар. Таниқли олим Р. Барнет Мидлтаунда (Коннектикут штати) ўтказилган конференцияда сўзга чиқиб, бундай сиёсат бутун инсоният учун ҳалокат келтириши мумкинлигини уқтириб ўтди. Ядро қуролларини кўпайтирмаслик учун ўтказилаётган миллий кампания, деди унинг координатори Р. Келер «Чикаго трибюн» газетаси мухбири билан суҳбатда, ҳукумат билан конгрессдан ядро қуроли янги системаларининг синовларини пул билан таъминлашни ва улар жойлаштирилишини тўхтатишларига эришиш учун ҳаракат қилади.

Е. МЕНКЕС.
(ТАСС).

БИРДАМЛИК МИТИНГИ

НИКОСИЯ. (ТАСС). Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти президиумининг ташаббусига биноан бу ерда Кипр халқи билан бирдамлик митинги бўлиб ўтди. Митинг қатнашчилари оролнинг шимолий қисмида «мустақил давлат» эълон қилиниши муносабати билан хавотирлик изҳор қилдилар.

Қабул қилинган резолюцияда бундай дейилади: Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти президиуми Ғарбий Европада Американинг янги ядро ракеталари жойлаштирила бошланганлиги, АҚШнинг Гренадага қарши агрессияси, Вашингтоннинг Яқин Шарқ ишларига қуролли аралашуви кучайганлиги, Америка маъмуриятининг Осиё, Африка ва Лотин Америкасидаги аҳволни издан чиқаришга уринаётганлиги муносабати билан халқаро вазият кескинлашган бир пайтда бундай сепарат тил бириктириш амалга оширилганлигига бефарқ қараб тура олмайди.

Ташкилот президиуми «мустақил давлат» эълон қилинганлигини қатъиян қоралади.

ВЕНЕСУЭЛАДА ЯНГИ ДАВЛАТ БОШЛИҒИ

КАРАКАС. (ТАСС). Венесуэланинг олий сайлов кенгаши Хайме Лусинчини 1984—1989 йиллардаги даврда республика президенти деб расмий равишда эълон қилди. Овозларни ҳисоблаб чиқиш узил-кесил якунларига кўра, 4 декабрда бўлиб ўтган навбатдаги ялпи сайлов вақтида демократик ҳаракат партиясидан номзод Х. Лусинчи учун сайловчиларнинг ярмидан кўпи овоз берган. У келгуси йилнинг февраль ойида давлат бошлиғи лавозимига ўтади.

Х. Лусинчи бу ерда нутқ сўзлаб, демократияни мустаҳкамлашни, миллий бойликлар бирмунча адолатли тақсимланишини ҳамда венесуэлаликларнинг турмуш шароитларини яхшилашни мақсад қилиб қўйган «социал пакт» сиёсатини амалга ошириш ниятида эканлигини айтди.

Х. Лусинчи 59 ёшда. У президент лавозимига номзод қилиб кўрсатилгунга қадар Венесуэладаги энг катта оппозицион партия — Демократик ҳаракат партиясининг бош секретари эди. Сайловолди кампанияси вақтида у, ғолиб чиққан тақдирда, давлат сектори ва хусусий сектор, шунингдек меҳнаткашлар иштирокида ислоҳатларни амалга ошириш йўли билан мамлакатнинг молиявий-иқтисодий аҳволини барқарор қилишга ваъда берган эди. Унинг программасида белгиланаётган тадбирлар ишсизликнинг кўпайишига ва пулнинг қадрсизланишига қарши курашни, соғлиқни сақлаш, маориф, уй-жойлар етишмаслиги ва бошқа ўткир муаммоларни ҳал этишни кўзда тутади.

Программада Венесуэла қўшилмаслик, барча давлатлар билан ўзаро манфаатли алоқаларни қўллаб-қувватлаш, уларнинг ички ишларига аралашмаслик ва халқларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини ҳурмат қилиш принципларига содиқ эканлиги тасдиқланади.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

ЧЎҚҚИДАН... ЧАНҒИ БИЛАН

* Таниқли япон чанғичиси Юитиро Миура биринчи марта Антарктиданинг энг баланд нуқтаси — Винсентдан чанғида тушди. 51 ёшлик Миура соатига 72 километр тезликда шамол эсаётган 40 даражали совуқда 5.140 метр баландликка чиқди, оёғига чанғи тақди ва абадий музликлар бағри бўйлаб пастга уча бошлади. Шу тариқа у 20 километр масофани босиб ўтди.

ЎН ИККИ ЯРИМ САНТИМЕТРЛИ АКУЛА

* Маълумки, йирик акулаларнинг оғирлиги уч тоннагача, узунлиги 10 метргача боради. Уларни оқ акулалар деб аташади. Яқинда Атлантика океанида энг мўъжаз акулалар тутилди. Уларнинг узунлиги бор-йўғи 12,5 сантиметрга тенгдир.

ХАЗИНАЛАР КЎРГАЗМАСИ

* Буюк Британия ҳарбий денгиз кучларининг Портсмут шаҳридаги базасида қиймати 800 минг фунт стерлингдан ошадиган хазиналар кўргазмаси очилди. Бу хазина XVI асрда сувга чўккан Англиянинг «Мэри роз» кемасидан олинган.

Келаси йилнинг ёзида бу кўргазма янги уйга кўчирилади. Мазкур уй ер ости хазиналари кўргазмасини намойиш этиш учун махсус қурилмоқда.

АҚШ ЛИВАНДАГИ ВАЗИЯТНИ КЕСКИНЛАШТИРМОҚДА

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Америка қуролли кучлари Ливандаги ҳарбий можарога бевосита аралашаётганликлари хусусида АҚШда хавотирлик кучайиб бормоқда. Сиёсий доираларда, шу жумладан конгрессда Ливанда АҚШнинг Вьетнамдаги агрессияси бошланган пайтдагига ўхшаш вазият яқинлашиб келаётгани йўқми? деган савол тез-тез ўртага ташланмоқда. Яқин Шарқдаги агрессивликни кескин кучайтираётган Рейган ва унинг НАТОдаги иттифоқчилари шаънига танқидий фикрлар айтилмоқда. Илгари Американинг сиёсати Исроилни ва унинг босқинчилик йўлини қўллаб-қувватлашда ифодаланган бўлса, энди Вашингтон бевосита ҳарбий аралашиш йўлига ошкора ўтиб олди.

АҚШнинг қўриқликдаги ҳарбий-ҳаво кучлари ва Флоти Ливан территориясида осмондан бомбалар ёғдириш ва денгиздан тўпга тутиш сингари ҳаракатлар қилмоқдалар. Рейган маъмурияти «кўп миллатли кучларнинг» шу мамлакатда туриши гўё «вазиятни барқарорлаштиришга» ва Ливанда «тинчликни мустаҳкамлашга» кўмак бермоқда, деган даъволар билан ана шундай ҳаракатларни ниқоблашга уринмоқда. Америка бўлинмалари эса мана шу «кўп миллатли кучлар»нинг ўзагини ташкил этиб турибди. АҚШнинг шу мамлакат кучларига аралашуви амалда кескинликни жуда кучайтириб юборди ва аҳволнинг янада мушкуллашувига олиб бормоқда.

Сиёсий доираларда билдирилаётган фикрларга қараганда, маъмурият ишни Ливандаги вазиятни кескинлаштириш сари олиб бориб, шу тариқа АҚШнинг қуролли кучларини шу районда келгусида ҳам сақлаб қолишни оқлашга интилмоқда. Рейганнинг ўзи Нью-Йоркда сўзлаган нутқида Яқин Шарқдаги аҳвол билан боғлиқ бўлган масалаларга тўхталиб, АҚШнинг региондаги қуролли қудратини кўпайтиришга, дунёнинг гоҳ у, гоҳ бу мамлакатига юборилаётган америкалик солдатларнинг «хавфсизлигини муҳофаза қилиш» баҳонаси билан проблемаларни ҳарбий куч ишлатиш орқали ҳал этишга чақирди. Оқ уй бошлиғининг айтишича, Қўшма Штатларнинг «хавфсизлик районидан» Ливандан то Гренадагача чўзилар эмиш.

Гарчи Рейган АҚШ Ливанда тинчлик ўрнатишга интилмоқда, деб айтаётган бўлса ҳам, аммо бунинг мутлақо аксини қилмоқда. Кейинги ойларда Вашингтон шу мамлакатда тўғридан тўғри ҳарбий интервенция бошлаганлиги ва шу ерда ўз ҳукмронлигини ўрнатиш учун замин яратаётганлиги шундан далолат беради. АҚШ Исроил билан бирга стратегик уюшма доирасида иш тутмоқда. Арабларга қарши Тель-Авив билан тузилган кейинги битимлар Яқин Шарқда Американинг босқинчилик мақсадларига эришиш учун келгусида ҳам Исроилдан фойдаланишни кўзда тутади.

ПАРИЖ. (ТАСС). НАТО кенгашининг яқинда Брюсселда бўлиб ўтган сессияси вақтида АҚШ, Англия, Франция ва Италия ташқи ишлар министрларининг расмий учрашуви бўлганлиги, унда шу мамлакатлар «кўп миллатли кучлар» деб атаётган ўзларининг оккупациячи қўшинлари Ливанда туриш муддатини узайтириш тўғрисидаги масала муҳокама қилинганлиги маълум бўлди.

АҚШнинг қистови билан шу кучларнинг туриш муддати чекланмаган вақтгача узайтирилди. Бундан ташқари хабардор доираларнинг аниқ қилиб айтишларича, Қўшма Штатлар яқин вақт ичида ўзининг Ливандаги қўшинларини қайта гуруҳлаш, жумладан, у ердаги денгиз пиёдаларини танклар ва оғир тўплар билан кучайтирилган моторлаштирилган пиёдалар бригадаси билан алмаштириш мақсадини кўзламоқда. Денгиз пиёда қўшинлари шу районнинг ўзида АҚШ ҳарбий денгиз кучларининг кемаларида жойлаштирилади, деб хабар қилади Ғарб матбуоти. Умуман олганда бу нарса бу ердаги Америка қуролли кучлари кескин кўпайтирилишини, региондаги уруш хавфи кучайтирилишини билдиради.

Найзаларга асосланган «демократия»

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). АҚШ ҳарбийларининг Гренадага бостириб кирганлиги ва уни оккупация қилганлиги Кариб ҳавзасидаги ана шу кичик давлат халқининг ҳаётий манфаатларига тубдан зиддир. Нью-Йорклик мўътабар экспертлар мустақил комиссияси тайёрлаган докладнинг асосий хулосаси шундан иборат. Комиссия аъзолари — врачлар, олимлар, журналистлар, адвокатлар илгари Гренадада бир неча марта бўлган эдилар. Бу сафар улар оролга ноябрь ойининг охирларида бориб, Америка ҳарбийлари Гренадага қандай «эркинлик» ва «демократия» олиб келганликларини ўз кўзлари билан кўриш имкониятига эга бўлдилар.

Докладда Америка босқинчиларининг ваҳшийлиги ва бедодлиги кўрсатиб ўтилган. Доклад авторларининг айтишларича, солдатлар қамоққа олинган гренадаликларни қийнаганлар ва таҳқирлаганлар.

Америка қўшинларининг бостириб кирганлиги натижасида Гренада граждан аҳолиси ўртасида қурбон бўлган кишилар сони АҚШ расмий пропаганда органлари кўрсатиб ўтганига нисбатан анча кўп эканлиги ҳам ҳужжатда таъкидланади.

ЯНГИЛИКЛАР 83

МАДАНИЯТ ХАБАРЛАРИ

КИНОЧИЛАР ЗАФАРИ

✦ Ленин районидаги кинотеатр ва киноустановкаларда хизмат қилаётган жонкуярлар дала шийпонларида, чорвачилик фермаларида бадиий, хроникал, илмий-оммабоп кинофильмларни юксак талаблар даражасида, бенуқсон намойиш этишмоқда.

Улар йиғим-терим бошланганидан бери пахтакорлар, ҳашарчилар ва бошқа меҳнаткашларга кино хизмати кўрсатишни янада намунали йўлга қўйдилар. Бу иш, айниқса, «Правда Востока», «Социализм», «Коммунизм» каби хўжаликларда яхши олиб борилмоқда. Андижон областининг мазкур районида шу кунга қадар ҳар бир кишига 28 та янги кинофильм кўрсатишга эришилди.

Ш. ҲОШИМОВ.

ЧОЙХОНАДА КИТОБХОНЛАР КЛУБИ

✦ Наманган шаҳридаги А. С. Пушкин номли маданият ва истироҳат боғида 1981 йилда «Гулзор» китобхонлар клуби ташкил этилган эди.

Қисқа вақт ичида клубда китоб пропагандаси бўйича жуда катта ишлар қилинди. Клубнинг чойхонада ташкил этилганлиги турли касб эгалари — китоб шинавандаларига манзур бўлмоқда. Бу ерда ранг-баранг мавзуларда адабий кечалар, учрашувлар, лекция ва суҳбатлар ўтказилмоқда. Марксизм-ленинизм классиклари асарларини пропаганда қилиш, партия ва ҳукуматимизнинг муҳим ҳужжатларини синчиклаб ўрганиш ҳамда китобхонлар ўртасида кенг тарғиб қилиш клуб фаолиятининг асосини ташкил этади.

О. ҚОСИМОВ,
Ўзбекистон ССР Китобхонлар жамияти Наманган шаҳар ташкилотининг масъул котиби.

БИР ЙИЛДА ИККИ ҲОСИЛ

✦ Н. И. Вавилов номли Бутуниттифоқ ўсимликшунослик илмий-тадқиқот институтининг Ўрта Осиё бўлимида Ўзбекистон шароитига мос картошка навлари ва гибридлари яратиш устида қизғин иш олиб борилмоқда.

Филиалда, жумладан, 247—144, 1124—4 ва бошқа истиқболли гибридлар яратилди. Улардан бир йилда икки марта ҳосил олиш мумкин. Эрта баҳорда, март ойининг бошларида экилган картошка июннинг иккинчи ярмида қазиб олинади. Бунда ҳосилдорлик гектарига 250 центнерни ташкил этади. Икки ҳафталардан сўнг, июль ойида шу майдоннинг ўзига кузги картошка экилади. Кузда гектаридан 150 центнерга қадар ҳосил кўтарилади.

Суғориладиган экинзорларда шу йўл билан гектаридан 400 центнерга етказиб картошка олиш мумкин.

В. ПОКРОВСКИЙ,
институт Ўрта Осиё филиалининг ходими.

«ОНАМДАН МИННАТДОРМАН...»

«У бегона эмас, аввало инсон! Одам боласи дунёга келди, унга оналик меҳр-муҳаббати билан парвона бўлиш — менинг шифокорлик, қолаверса инсоний бурчим...» — Бу аёлнинг қалбига ана шундай сўзлар муҳрланиб қолган. У ҳамиша ана шунга амал қилади. Зеро оналарга, болаларга ғамхўрлик — келажакка ғамхўрликдир. Бу фазилатни чуқур тушуна билиш, идрок этиш учун эса инсон нақадар катта қалб эгаси бўлмоғи лозим. Қуйида ана шу шифокор аёл ҳақида ҳикоя қилинади.

Роза опанинг минглаб болалари бор, дейишади. Ишонаверинг, ҳақиқатан ҳам шундай. У мингдан ортиқ оналарга доялик қилган, ўнлаб беморларга қон бериб, уларни ўлим чангалидан қутқариб қолган. Шунинг учун ҳам уни кўча-кўйда, маҳаллаларда учратишса қўлларини кўксиларига қўйиб хол-аҳвол сўрашишади. Кейин опага албатта, саломатлик тилаб қолишади;

— Бахтимизга саломат бўлинг! — Ана шу бир оғиз гап Роза опанинг қувончига қувонч қўшади.

Мана ҳозир ҳам шундай бўлди. Рўпарасидан келаётган жувоннинг икки оғиз илиқ гапидан чарчоғи қолгандек бўлди. «Сиз бўлмаганингизда ҳолим нима кечарди. Раҳмат, сизга, тўғри йўлга солдингиз. Энди тақдиримдан нолимасам ҳам бўлади», — деган миннатдорлик билан айтилган гапларга опа: «Раҳмат, омон бўлинг. Болаларингизга бош бўлинг» дейди холос. Сўнгра ўз уйига, онаси — умрини санъатга бағишлаган ажойиб хонанда Мукаррама Азизова номи билан аталган кўча томон йўл олди.

Опа Ўзбекистон ССР 50 йиллиги номли Наманган шойи газламалар комбинати туғруқхонасида мудиралик қилади. Ҳар сафар ишдан қайтаётганида ҳозиргидек хаёли узоқ-узоқларга кетиб боради. Унинг оналар ва болалар ҳақидаги ўйлари узундан-узоқ. Баъзан бу ўйлар замирида қандайдир хижиллик, туманли ҳиссиёт ётган бўлади. Негадир, ўша кайфият, ўша руҳ кўнгилнинг аллақаерини тирнаб, қалбини туманли туйғу қамраб олади. Ҳозир ҳам шундай туйғу юрагининг бир четини тирнаб ўтди. Бетоқатлик, безовталик уйғонди. Бунга сабаб, яқингинада оналик бахтига мушарраф бўлган, аммо бу бахтни ўзидан соқит қилиб, боласини тирик етим қилиб ташлаб кетмоқчи бўлган жувоннинг қисмати унинг вужудига таъсир этаётганди. Хўш, бу ёшгина жувон нима учун бегуноҳ, норасида гўдакка ўз меҳрини бағишлашдан бош тортди экан? Ахир болада

ТУРМУШ ЧОРРАҲАЛАРИДА

нима гуноҳ? Кўпгина аёллар ўша жувон билан бир неча бор суҳбатлашиб, йўлга солмоқчи бўлишди-ю, бундан натижа чиқмади. Жувон ҳамон қайсарлик билан болага оналик меҳрини бағишлашдан бош тортаётганди. Роза опа у билан узоқ суҳбатлашди. Ҳатто дўстлашиб ҳам олди. Бора-бора жувон опанинг сўзлари мағзини чақиб, қалбида норасида гўдакка нисбатан меҳр, келажак ҳаётга ишонч уйғона бошлаганлигини ҳис этди.

— Баъзан шундай адашган аёллар ҳам учраб туради, — дерди Роза Қосимова ёш шифокорлар билан суҳбатда.— Ана шундай аёллар билан тез-тез суҳбатда бўлиб, уларни ҳаётдан ўз ўринларини топиб олишларига ёрдам бериш, оналик бахти ва болалик бахтиёрлиги муқаддас сақланиши учун тинмай ғамхўрлик қилиш бурчимиздир.

Роза Қосимова умрини одамлар саломатлиги йўлида бағишлаб келаётган врачлардан бири. Медицина фанлари кандидати, СССР Соғлиқни сақлаш аълочиси, СССР Медицина ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг аъзоси ҳамдир. Яқиндагина уни комбинатнинг медицина-санитария қисми коммунистлари партия ташкилоти секретари қилиб сайлашди. Роза Алимовна ҳозиргача 500 га яқин энг оғир ва мураккаб операцияларни муваффақиятли ўтказди. Меҳрибон шифокор, актив жамоатчи ва фидойи инсон — уч фарзандни она-Ватанимизга садоқатли кишилар қилиб тарбиялаяпти.

Роза опанинг врач бўлиш тарихи жуда қизиқ. Бунга эҳтимол болаликдаги орзуси туфайли эришгандир, — деб ўйлашингиз мумкин. У кишининг оналари Мукаррама хоним Азизова республика халқ артисти, халқ қўшиқларининг моҳир ижрочиси бўлган эди. Мукаррамахоним ўз қизининг ҳам, албатта, санъаткор бўлишини орзу қиларди.

— Биз бир онадан уч қизалоқ эдик, — деб ҳикоя қилади Роза опа ёшлар билан учрашувда. — Болаликда,, мактабда ўқиётган кезларимизда ҳаваскорлар спектаклларида қатнашардик, санъатга бўлган иштиёқимиз жуда зўр эди. Онам ана шу спектаклларда роль ижро этаётганимни кўриб «Қизим Роза, албатта, санъаткор бўлиб етишади» деб орзу қилардилар. Мен ҳар сафар саҳнага врач ролида чиқардим. Онамнинг тез-тез касал бўлиб, кўрпа-тўшак қилиб олишларидан қаттиқ қайғурганимданми, унга далда берардим-да:

— Катта бўлганимда албатта, врач бўламан. Ўшанда сизни даволайман, — дердим. Бора-бора бу орзуим қатъий қарорга айланди. Аммо, онам менинг ушалган орзуимни кўролмай ўтдилар.

Роза опанинг шифокор бўлиб етишишида унга кўпроқ бувиси Тиллахон аянинг тарбияси мададкор бўлди. Ҳозир ая 106 ёшга кирдилар. Тиллахон ая неварасининг тарбияси билан жиддий шуғулланиб, унинг келажак орзуси амалга ошишида катта ёрдам берди.

— Роза Алимовна ёшларнинг севимли мураббийси. Опа шогирдларини жонидан ҳам ортиқ кўради, — дейди врачлардан Озода Салторова, Таиса Голубечкова ва Валентина Неъматуллаевалар. — У кишидан биз одамийлик, меҳрибонликни ўрганамиз, билимимизга билим қўшиб борамиз. Операция кетаётган энг оғир пайтларда кўпинча беморларга қон беришга тўғри келади. Ана шундай кезда Роза Алимовна ўзининг шифокорлик бурчини ниҳоятда виждонан бажаради. Беморнинг ҳаёти учун қони экан-у, керак бўлса жонини ҳам беришга тайёр бўлган бу аёлнинг ана шу кездаги фидойилигини кўриб қалбингизда ҳаяжон уйғонса ҳам ажаб эмас.

...Навбатдаги иш куни тугаган эди. Роза опа идорадан энди чиқиши билан кўча эшик остонасида бир ёш йигит билан жувон уни гулдаста билан қарши олишди.

— Раҳмат доктор! Раҳмат, муҳтарама опа!

Роза опа гап нимадалигини дарров тушунди. Ўтган ойда бу ёшлар фарзанд кўришган, ўшанинг севинчиси эди бу сўзлар. Нима ҳам десин. Бу камтарин инсон уларга хизмат бурчим шундай, дея оларди, холос.

Т. СУЛАЙМОНОВ.

СПОРТ

ҚИЛИЧБОЗЛИК:

КУРАШ ҚИЗҒИН БЎЛАДИ

БУГУН ТОШКЕНТДА СССР КУБОГИ УЧУН МУСОБАҚАЛАР БОШЛАНАДИ

Республикамиз пойтахтида мамлакат кубоги учун мусобақанинг ўтказилиши бежиз эмас. Боиси, кейинги йилларда Ўзбекистонда спортнинг қиличбозлик тури ривожланиб, оммавийлик касб этди. Қиличбозларнинг мунтазам машғулотлар ўтказишлари учун қулай шароитлар яратилди. Жумладан, марказий «Пахтакор» стадиони ёнида бунёд этилган «Қиличбозлик зали» қўлига шамшир тутганларнинг севимли масканларидан бири бўлиб қолди.

Бугунги кунда жаҳон ва Олимпиада ўйинларининг иштирокчиси ва совриндори, халқаро классдаги спорт мастери Собир Рўзиевнинг номи Иттифоқимиздан ташқарида ҳам маълум. Унинг издошларидан команда ҳисобида жаҳон чемпиони Виталий Логвин, қобилиятли Павел Железнев, Игорь Лукачер ва Борис Либерман каби спортчиларимиз ҳам маҳоратларини тобора оширмоқдалар. Д. Казаков, И. Васильев, В. Сизов, А. Рудченко сингари умидли ёшлар эса халқаро майдонлардаги баҳсларни кўзлаб турипшибди. СССР халқлари ёзги VIII Спартакиадасида рапирачиларимизнинг команда ҳисобида биринчи марта кумуш медали совриндори бўлишгани ҳам қўлга киритилаётган ажойиб самаралардан далолатдир.

Мамлакат кубоги учун кураш бир неча кун давом этади. Қизғин баҳслар мобайнида мухлислар Иттифоқимизнинг таниқли қиличбозларидан Н. Гилязов, В. Сидорова, В. Кровопусков, М. Бурцев, Л. Дуневларнинг чиқишларини томоша қиладилар. Соврин учун курашни рапирачилар бошлаб беришади. Дастлабки баҳслар «Қиличбозлик зали»да ўтказилса, ҳал қилувчи учрашувлар темирйўлчилар Маданият саройида бўлади. Кубок учун кураш қизғин «жанглар»га бой бўлиши кутилмоқда.

СОВРИНЛАР ВА ЎРИНЛАР

● БОКС. Ереванда динамочилар Спартакиадаси программаси бўйича мамлакат шахсий-команда мусобақаси якунланди. Мусобақада тошкентлик Н. Нурбоев кумуш, М. Боровский бронза медалларини қўлга киритишди. Ангренлик С. Данилов билан Г. Хегайлар ҳам ғолиблик супасининг учинчи поғонасига кўтарилиб, совриндор бўлишди.

● КАМОН ОТИШ. Термизда Сурхондарё область ижроия комитети соврини учун ўтказилган Бутуниттифоқ мусобақаси якунланди. 120 спортчи иштирок этган мусобақада Г. Исаева (РСФСР) биринчи ўринни олди, наманганлик Л. Архипова тўртинчи бўлди. Йигитлар ўртасида душанбалик С. Раҳимжонов пешқадамлик қилди. Фарғоналик С. Мингазев бешинчи ўринни олди. Команда ҳисобида Тожикистон камончилари бош совринни қўлга киритишди.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Госплани қошидаги

ЭКОНОМИКА ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

аҳолига хизмат кўрсатиш сектори мудири

ВАКАНТ ВАЗИФАСИГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — 7 январгача.

Конкурсда илмий даражага эга бўлганлар қатнашиши мумкин.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700017, Тошкент шаҳри, Ҳ. Сулаймонова кўчаси, 29-уй, кадрлар бўлими. Телефон: 39-18-22.

●

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кафедра мудирлари: КПСС тарихи ва сиёсий иқтисод, фалсафа ва илмий коммунизм, рус тили ва адабиёти таълими методикаси, рус тилининг амалий курси, ўзбек тили ва адабиёти, рус ва умумий тилшунослик (фан докторлари ва доцентлари).

Конкурс муддати — 4 январгача.

Мурожаат учун адрес: 702500, Тошкент области, Ангрен шаҳри, 48-квартал, 1-уй, кадрлар бўлими.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг

СЕЙСМОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ

регионал инженерлик геологияси лабораторияси катта илмий ходими

ВАКАНТ ВАЗИФАСИГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — 11 январгача.

Мурожаат учун адрес: 700128, Тошкент шаҳри, 128-алоқа бўлими, Марказ-12, Хуршид кўчаси, 3-уй, Телефонлар: 41-38-41, 41,43-44.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг

ТАРИХ ИНСТИТУТИ

Совет Ўзбекистони тарихи ихтисоси бўйича катта илмий ходим

ВАКАНТ ВАЗИФАСИГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — 3 январгача.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700047, Тошкент шаҳри, Гоголь кўчаси, 70-уй.

●

«ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ ЗАЛИДА

17, 18, 21, 22 ДЕКАБРДА

СССР биринчилиги учун «А» классининг биринчи лига командалари ўртасида

ХОККЕЙ

17, 18 декабрда

«БИНОКОР» (Тошкент) — «ТОРПЕДО» (Ярославль)

21, 22 декабрда

«БИНОКОР» (Тошкент) — «ДИЗЕЛИСТ» (Пенза).

Ўйинлар шанба ва якшанба кунлари соат 17.00 да, қолган кунлари соат 18.30 да бошланади.

Тошкент давлат чет тиллар педагогика институти коллективи марксча-ленинча фалсафа кафедраси мудири, доцент С. О. Облақуловга онаси

Фотима НУРМАТОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш инженерлари институти ректорати, партия комитети ва жамоат ташкилотлари олий математика кафедрасининг катта ўқитувчиси Р. Р. Раимовга отаси

Раим ҚУРБОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

ЯНГИ МИНЕРАЛГА ЎЗБЕК ОЛИМИНИНГ НОМИ БЕРИЛДИ

Ўзбекистон ССР Геология министрлиги экспедицияларидан бирининг ходими Рустам Юсупов вулқон жинслари қатламидаги геологик изланишлари чоғида ғалати бир минерални топди. Бу минерал планетада яхши маълум олти мингтадан кўп минералларнинг биронтасига ўхшамасди. У минерални синчиклаб тадқиқ этганидан сўнг Москвага — СССР Фанлар академияси Руда конлари геологияси, петрография, минералогия ва геохимия институтига юборди. У ерда Тянь-Шань этакларидан топилган минерал дарҳақиқат фанга номаълум эканлиги тасдиқланди.

Тегишли ҳужжатларни расмийлаштириш учун топилдиқ янги минераллар ва уларнинг номлари Халқаро минералогия жамиятининг комиссиясига юборилди. Канаданинг Торонто шаҳрида иш кўрувчи бу комиссия Рустам Юсуповнинг илтимосига биноан минерални таниқли геолог олим, петрология ва фойдали қазилма билимдони, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, Ленин мукофоти лауреати Иброҳим Ҳамрабоев шарафига Ҳамрабаевит деган ном билан рўйхатга олди.

Ҳамрабаевит титан ва ванадий карбидидан иборатдир. У 50 метр ва ундан чуқур ётган жинсларнинг даракчиси. Янги минерални ҳар томонлама ўрганиш ернинг юқори мантиясида рўй берувчи физик-химик жараёнларни тўла очишга ёрдам беради.

(ЎзТАГ мухбири).

Тошкент тўқимачилик комбинатининг илғор йигирувчиси Валентина Эргашева ўн иккинчи беш йиллик ҳисобига иш бошлади. Коммунист ишчи янги урчуқсиз йигирув машиналарда ишлаб, нормадаги 690 ўрнига бир йўла 1200 камерага хизмат кўрсатмоқда. Айни кунларда у ўзининг илғор тажрибасини ўнлаб ёш ишчилар билан ҳам баҳам кўряпти. Район Советининг депутати В. Эргашева корхона мураббийлар Советининг актив аъзоси ҳамдир. СУРАТДА: коммунистик меҳнат зарбдори В. Эргашева.

Р. Шамсутдинов фотоси. (ЎзТАГ).

ТАШЛАНДИҚДАГИ... КАМЁБ НАРСАЛАР

Қайси магазиндан арғувон ёғочини сотиб олса бўларкин, деб сўрашдан киши ҳатто истиҳола қилади. Қизил ёғоч сотадиган магазиннинг ўзи йўқ. Хўш, шундай экан, уни қаердан топса бўлади. Бунга жавоб битта: фақат ахлатхонадан топиш мумкин.

Дарҳақиқат, ахлатхонада ҳамма нарса бор. Москвалик бир танишим дачага кетган ускунанинг ярмини ахлатхонадан олдим, деди. У ерга тез-тез бориб, бинокорлик материалларини ҳам, пленка лахтаклари, печь ҳам топган. Ҳаттоки икки бочка камёб импорт бўёқни ҳам ўша жойдан келтирибди. Бирон завод шаҳардан 50 километрлар чамаси наридаги шу ахлатхонага бояги бўёқни чиқариб ташлаган бўлса керак. Афтидан, унга керак бўлмаган.

Ахлатхона шаҳарлар ёнида, айниқса катта шаҳарлар ёнида ҳамиша бўлади. Жамиятдан чиқит чиққач, уни бирон жойга элтиб ташлаш керак-да.

Ҳозир шаҳардаги ҳар бир оилада бир кунда ўрта ҳисобда бир неча килограммдан ахлат йиғилади. Бир йилда эса бир тонна, баъзида бир ярим тонна бўлади. Корхоналардан эса бундан ҳам кўп чиқади.

Ахлат ва эски-тускиларни элтиб ташлашга миллионлаб сўм сарфланади. Бу ахлатхоналар даладан анча-мунча ерни банд этишига ҳам муроса қилиб келмоқдамиз. Ер ости сувини, ҳавони заҳарлайдиган юқумли касалликларни тарқатадиган бу уюмларга хавфсираб қараймиз. Ахлатхонанинг ҳаёти биология, физика, химия қонунларига мувофиқ ўтади... У ерда касал тарқатувчи ҳар хил паррандалар, алоҳида қуён турлари ва ёввойилашган итлар изғиб юради.

Албатта одамларни ҳам кўриш мумкин. Журналистларни учратиб бўлмади-ю, лекин физиклар бор эди. Ишчилар, муаллимлар, ҳаттоки ўзини файласуф деган кишилар учради. Уларнинг ҳаммаси ўзларининг машиналарида келишган. Бу кишилар шу ердан бошқа ҳеч қаердан топиб бўлмайдиган бирон камёб нарса орзусида ивирсиб юришибди.

Ғалати гап: кераксиз чиқит ахлат деймизу, лекин у камёб нарса бўлиб чиқяпти. Киши керак нарсасини бозордан тополмагандан кейин шу алпозга тушса-да, мана шунақанги жойлардан ҳам излайверади-да.

Бир вақтлар эски-тускилар бозорлари бўлгувчи эди. У ердан ҳамма нарсани топса бўларди. Бир кишига керак бўлмаган эски нарса, иккинчисига зарур бўлиши мумкин. Шундай бозорларни ёпиб, чакки қилишган кўринади. Чунки уларни чайқовчилардан холи қилиш осон эди.

Комиссион магазинлар ўша бозорларнинг ўрнини босолмайди. Шундай экан, эски-тускилар сотиладиган бозорнинг нимаси чўчитади. Ўша бозорлар яна тикланса ахлатхонага борадиган одамлар камайган бўлур эди. Зотан ахлат, чиқитларнинг ўзи ҳам камаярди.

Мамлакат бўйича бир йилда 40 миллион тонна ахлат йиғилмоқда. Бу нарса 40 миллион тонна комплекс хом ашёни билдириб, ундан анча-мунча нафли нарсалар қилиш мумкин. Аввало унинг бир қисми ўша эски-туски бозорига кетган бўлур эди. Бунинг учун бу бозор ахлатхона каби ғоят четкада бўлмай, шаҳарнинг қулай жойида бўлмоғи лозим. Қолган ишларни замонавий қайта ишлаш индустрияси уддалай олади. Экономика статистикаси маълумотларига кўра ҳар бир тонна қаттиқ чиқитда 2 центнер чамаси қора ёки рангли металл, латта-путта, бошқа кўп нарсалар, шу жумладан, 700 килограммгача энергия берадиган моддалар бор. Керакли эски консерва банкаларини йиғиб эритилса бир йилда минглаб тонна қалай чиқиши турган гап.

Ленинграддаги рўзғор чиқитларини қайта ишлайдиган механизациялашган тажриба заводи ахлатхона маҳсулотларини хом ашё қилиб олган. Магнит сепараторлар ахлат ичидаги темир-терсакни ажратиб олади. Бошқа кўп нарсалар туйилади, дезинфекция қилинади ва компост массага айлантирилади. Ҳар йили шаҳар атрофидаги хўжаликлар 150 минг тонна шундай қимматли биологик ёқилғи ва ўғит олиб турибди. Ахлатдаги пластик, резина, ёғочдан эса заводда битум масса, смола, ёқилғи гази ва углероди қаттиқ бирикмалар ҳосил қилинмоқда.

Шундай қилиб, ортиқча ҳеч нарса чиқмаяпти, ҳаммасидан фойдаланиляпти, атрофдаги ер ҳам, ҳаво ҳам топ-тоза.

Аммо бошқа жойларда ахлат ёқадиган заводлар бурқситиб тутун чиқариб, ҳавони булғамоқда.

Вақти келиб баъзи шаҳарликлар ахлатхоналарга эмас, балки ер ости галереяларига экскурсия қилиб, қувурлар қандай қилиб хом ашёни қайта ишлайдиган автомат заводларига келтираётганлигини кўришар. Ўшанда экскурсовод ахлатхона деган унутиб юборилган ғалати сўзни ёш томошабинларга тушунтириб бераётиб, луғатга ҳам қараб олса ажаб эмас. Фантастика дерсиз? Унчалик эмас.

В. ПЕТРУНЯ,
ТАСС обзорчиси.

УҚИНГ, ҚИЗИҚ!

ПРОФЕССОР МАССОННИНГ ЭРМАГИ

Ленинградлик профессор, машҳур археолог В. Массон квартирасида бир неча мингта мушук «жойлашган». Булар чинни, шиша, бронза, чўян ва суякдан ишланган ҳайкалчалар, нишонлар, тўғнағичлар, этикеткалардир. Профессор ажойиб мушуклар ҳаётига оид кўпдан кўп фактларни ҳам йиққан. У оддий уй мушугининг тарихи одам тарихига анча янги тафсилотлар қўшиши, қадимги кишиларнинг дунёга қарашлари тўғрисида, аждодларимизнинг бир-бирлари билан мулоқотлари ҳақида ҳикоя қилиб бериши мумкин, деб ҳисоблайди.

Ит сингари мушук ҳам тош асридаёқ одамга садоқат билан хизмат қилган — унинг суяклари эрамиздан аввалги еттинчи—саккизинчи минг йилликлардаги Иерихон масканидан топилган.

Олим мушукларнинг содиқлигига доир кўпгина фактларни йиққан. Вадим Михайлович архивида улуғ кишилар билан «дўстлашган» мушуклар тўғрисида, почтачи мушуклар, артист мушуклар, ва ҳаттоки, илм-фанга ҳисса қўшган мушуклар ҳақида маълумотлар бор. Масалан, шу мушуклардан бири французлик химик Бернард Куртуага ҳозир ҳаммамизга таниш йодни кашф этишда ёрдам берган: мушук ўз эгасининг лаборатория идишини шундай синдирганки бунинг натижасида йод кристалларини ҳосил қилувчи реакция бошланган.

Архивда жаҳон адабиёти асарларининг саҳифаларида тавсиф этилган, тасвирий санъатда тасвирланган мушуклар тўғрисидаги маълумотлар ҳам топилади. Мушук суратлари коллекцияси ҳам шундай қизиқарли. Профессор боққан Тютька деган мушук шу ғалати уй музейининг «нозиридир». Уй эгасининг ҳазил қилиб айтишича, Тютьканинг шажараси Иерихондан келиб чиққан. (ТАСС).

Редактор ўринбосари
Б. ЮСУПОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

15 ДЕКАБРЬ, ПАЙШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Марказий телевидение ва Бутуниттифоқ радиоси болалар Катта хори рақс, фольклор группасининг чиқиши. 10.10 — Ҳужжатли фильм. 10.40 — Ўлим билан олишув. Бадиий фильм. 12.10 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 15.40 — Рус тили. 16.10 — Илмий-оммабоп журнал. 16.55 — Илмий-оммабоп фильм. 17.05 — Концерт. 17.30 — Москва ва москваликлар. 18.00 — Халқ куйлари. 18.15 — Шахмат мактаби. 18.45 — Миллионлар ленинча университети. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Мультфильм. 19.40 — Фильм-концерт. 20.25 — Ака-ука Риколар. Бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Ака-ука Риколар. Бадиий фильм. 2-серия. 23.15 — Дунё воқеалари. 23.30 — Т. Гвердцители куйлайди.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 ва 10.35 — Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 ва 13.10 — Испан тили. 10.55 — Олимлар ҳақида очерклар. 11.35 ва 12.45 — Зоология. 12.00 — Сиз яратган боғ. 12.30 — Илмий-оммабоп фильм. 13.40 — Тарих. 14.25 — Уйғониш даври санъати. 15.05 — Қора қисқичбақа панжасида. Бадиий фильм. 16.35 — Навқирон балет. 17.10 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Қишлоқ янгиликлари. 19.45 — Балет артистларининг концерти. 20.30 — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 20.45 — Сиз бунга қодирсиз. 21.30 — Время. 22.05 — Концерт. 23.30 — Синхрон сузиш бўйича СССР кубоги.

ТОШКЕНТ-I. 10.20 — Рус тили. 10.40 — Шимол чеккасида. Калуга диёрида. Телефильмлар. 11.30 — Ўзбекистон ССР тарихи. 12.00 — Болалар учун фильм. 12.30 — Ўзбекистон ССР тарихи. 13.00 — Абадиёт қонуни. Видеофильм. 2-қисм. 18.05 — Мультфильм. 18.15 — Ҳаёт каби тирик. 18.45 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Чорвачилик зарбдор фронт. 20.00 — Дунё воқеалари. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Хирмонингизга барака. 22.20 — Видеофильм. 3-қисм. 23.45 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 17.15 — Москва-II 18.15 — Адабиёт. 18.45 — Илҳом. 19.15 — Ишга тушириладиган объектлар сафга! 19.45 — Реклама. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Дўстлик ришталари мустаҳкамланаверсин. 20.50 — Ер ва эл. Кинопрограмма. 21.30 — МОСКВА-II.

16 ДЕКАБРЬ, ЖУМА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Мультфильмлар. 10.05 — Концерт. 10.35 — Ака-ука Риколар. Бадиий фильм 1 ва 2-сериялар. 12.50 — 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — Москва комсомолининг ишлари. 16.30 — Эртак ҳузурида меҳмонда. Усталар шаҳри. 18.20 — Образлар. СССР халқ артисти С. Рихтер ижро этади. 18.45 — Сиз яратган боғ. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Илиқ денгиздаги муз. Бадиий фильм. 20.40 — Фигурали учиш бўйича Бутуниттифоқ мусобақалар. 21.30 — Время. 22.00 — Хоккей. Канада — СССР.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 ва 10.40 — Тарих. 10.00 ва 14.35 — Инглиз тили. 10.30 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — Мактаб ўқувчиларига нон ҳақида. 11.35 ва 12.40 — Тарих. 12.05 — Ҳозирги замон прозасининг навқирон қаҳрамони. 13.10 — Ботаника. 13.30 — Ўқитувчига музика сабоғи. 15.05 — Совет тасвирий санъати. 15.40 — Хатларингиз асосида. Музикали кўрсатув. 16.25 — Антуан де Сент Экзюпери. Ҳаёти ва ижоди саҳифалари. 17.10 — Янгиликлар. 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Хоккей. ЧССР — Швеция. 20.15 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 20.45 — Драматургия ва театр. 21.30 — Время. 22.00 — Ўзимизники. Бадиий фильм. 23.25 — ...Клара Румянова иштироки билан. Фильм-концерт.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Рус адабиёти. 12.00 — Салом, тулпорлар. Телефильм. 12.30 — Жамиятшунослик. 13.00 — Абадият қонуни. Видеофильм. 3-қисм. ХОРАЗМ ТЕЛЕВИДЕНИЕ СТУДИЯСИНИНГ ПРОГРАММАСИ. 18.05 — Хоразм лавҳалари. Кинoочерк. 18.20 — Дўмбоқчалар. 18.40 — Хива гиламн. 19.00 — Янгиликлар. 19.10 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Ахборот. 19.45 — 50-Қирқ дугона — қирқ пахтакор. Ёш пахтакорлар ҳақида кўрсатув. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Хоразм камалаги. Концерт. 21.30 — Время. 22.00 — Қизил қумлар. Бадиий фильм. 23.25 — Кўрсатувлар программаси.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 17.15 — МОСКВА-II. 17.15 — Болалар учун фильм. Шудринг. 19.20 — Китоб дўстлари. 19.50 — Янгиликлар. 20.10 — Вена почта маркаси. Бадиий фильм. 21.30 — МОСКВА-II.

РАДИО

15 ДЕКАБРЬ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Эстрада концерти. 9.30 — Бадиий ҳаваскорлар ижро этади. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Қувончли якунлар — истиқболли режалар. 18.15 — Халқаро аҳвол кундалиги. 19.25 — Юность Узбекистана. 21.00 — Халқаро ҳаётнинг актуал масалалари. 21.10 — Адабий ўқиш. 21.30 — Концерт. 22.30 — Область театрлари солистларининг концерти.

БИЗНИНГ АДРЕС:
700000, Тошкент-П. Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16. 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР